

Kuortaneen hyvinvointikertomus & hyvinvointisuunnitelma 2017-2021

Sisällysluettelo

JOHDANTO.....	2
1. Yhteenveto valtuustokaudesta 2013-2017.....	5
OSA I - VÄESTÖN HYVINVOINNIN KEHITYS VALTUUSTOKAUDELLA 2013-2017.....	7
2. Indikaattorien ja muun tiedon osoittama hyvinvointi.....	7
2.1. TEAviisarin osoittama terveydenedistämisenaktiivisuus.....	7
2.2 Väestörakenne.....	16
2.3 Kuortanelaisten terveys.....	19
2.4 Toimeentulo.....	23
2.5 Sosiaalinen pääoma ja yhteisöllisyys.....	25
2.6 Turvallisuus.....	25
2.7 Talous ja elinvoima.....	27
2.8 Lapset, varhaisnuoret ja lapsiperheet.....	34
2.9 Nuoret aikuiset.....	39
2.10 Työikäiset aikuiset.....	42
2.11 Ikäihmiset.....	45
3. Johtopäätökset ja toimenpide-ehdotukset.....	50
OSA II - HYVINVOINTISUUNNITELMA VALTUUSTOKAUDELLE 2017-2020.....	52
4. Kuntastrategian painopisteet ja linjaukset.....	52
5. Hyvinvointisuunnitelma.....	55
OSA III - VALTUUSTOKÄSITTELY.....	57
7. Suunnitelman laatijat.....	57
8. Suunnitelman hyväksyminen.....	57

JOHDANTO

Hyvinvointikertomus on kunnan hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen suunnittelun, seurannan, arvioinnin ja raportoinnin työväline, jonka laadinta tukee hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen osaamista. Hyvinvointikertomus ohjaa kunnan hyvinvointipolitiikkaa. Alkuvaiheessa kartoitetaan kunnan hyvinvointipolitiikan nykytilanne, sen tavoitteet, painoalueet ja toimenpiteet ja koostetaan voimassa olevat hyvinvoinnin edistämiseen liittyvät asiakirjat ja ohjelmat, jotka ohjaavat kunnan toimintaa. Hyvinvointikertomuksen tarkoitus on tuottaa seurantatietoa ohjelmien ja tehtyjen toimenpiteiden vaikutuksista eli hyvinvointipolitiikan onnistumisesta.

Kuntalain 1 §:n mukaan hyvinvoinnin edistäminen on kunnan perustehtävä. Terveystieteilaki (1326/2010, §12) velvoittaa kunnat valmistelevaan hyvinvointikertomuksen kerran valtuustokaudessa. Valtuustokauden lopussa laaja hyvinvointikertomus kuvaa hyvinvoinnin tilaa, kokooa tehdyn työn ja ehdottaa pitkän aikavälin tavoitteet seuraavalle valtuustolle. Uusi valtuusto tarkentaa laajan hyvinvointikertomukset vuosittaiset tavoitteet ja seuraa niiden toteutumista.

Vuodelle 2016 on olemassa raportti ja suunnitelma hyvinvoinnin edistämiseksi. Menneelle valtuustokaudelle 2013-2017 ei ole olemassa laajaa hyvinvointikertomusta. Hyvinvointikertomus tältä ajalta sisältää tilastotietoa vuosien 2013-2017 hyvinvoinnin toteutumisesta. Laaja hyvinvointikertomus sisältää suunnitelman hyvinvoinnin edistämiseen valtuustokaudelle 2017-2021. Laaja hyvinvointikertomus valmistuu kesällä 2018 ja se toimitetaan kunnan valtuustolle hyväksyttäväksi.

Kuortaneella on monia hyvinvoinnin edistämistä tukevia ohjelmia ja suunnitelmia. Kuntalaisten hyvinvoinnin ja turvallisuuden eteen tekevät työtä monet tahot kuten poliisi, pelastuslaitos, seurakunta, yritykset, kyläyhdistykset, vapaaehtoisjärjestöt ja muut kolmannen sektorin toimijat. Kunnassa on lakisääteisiä toimijoita, jotka työskentelevät erityisryhmien hyvinvoinnin edistämiseksi (nuorisovaltuusto, ikäihmisten neuvosto, vammaisneuvosto).

Hyvinvointikertomus prosessina

VALTUUSTOKAUSITTAIN TOISTUVA SYKLI

4.vuosi 1.vuosi 2.vuosi 3.vuosi 4.vuosi

LAAJA
HYVINVOINTI
KERTOMUS

Tavoitteiden ja
toimenpiteiden
tarkennus ja
painopisteiden
valinta

Seuranta ja
arviointi

Tavoitteiden ja
toimenpiteiden
tarkennus ja
painopisteiden
valinta

Seuranta ja
arviointi

Tavoitteiden ja
toimenpiteiden
tarkennus ja
painopisteiden
valinta

Seuranta ja
arviointi

LAAJA
HYVINVOINTI
KERTOMUS

VUOSITTAIN TOISTUVA SYKLI

Hyvinvointiryhmä / johtoryhmä
Päivittää tavoitteet ja toimenpiteet

Valtuusto
Hyväksyy
tilinpäätöksen, antaa
evästyksset
päivitykselle

Hallitus
Arvioi
toteutumista
osana
tilinpäätöstä

Hallitus
Käsittelee
tavoitteet ja
toimenpiteet
osana
talousarviota

Valtuusto
Hyväksyy tavoitteet ja
toimenpiteet

Toimialat
Toteuttavat
toimenpiteet

Huomioi

Valtuustokauden lopussa laaja hyvinvointikertomus kuvaa hyvinvoinnin tilaa, kokoaa tehdyn työn ja ehdottaa pitkän aikavälin tavoitteet seuraavalle valtuustolle. Uusi valtuusto tarkentaa laajan hyvinvointikertomuksen vuosittaiset tavoitteet ja seuraa niiden toteutumista.

Kuva 1. Hyvinvointikertomus prosessina (THL)

1. Yhteenveto valtuustokaudesta 2013-2017

Kuortaneen vahvuuksia ovat hyvä sijainti, kaunis kulttuuriympäristö ja luonto, turvallisuus, vahva yrittäjähenkisyys ja monipuoliset liikuntapalvelut. Mahdollisuuksia liikkumiseen ja henkisen vireyden edistämiseen on tarjolla runsaasti eri osa-alueilla: Urheiluopiston ja kunnan tarjoamat runsaat liikuntapalvelut ulkoilumahdollisuuksineen, varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen monet liikuntaa ja hyvinvointia edistävät ohjelmat kerhoineen, monipuoliset kirjastopalvelut, kulttuuritoiminta, nuorisopalvelut, ikäihmisille suunnatut palvelut sekä seurakunnan ja kolmannen sektorin toimijoiden tarjoama toiminta ja palvelut.

Kuortaneella on laadittu kuntalain (2015 § 37) edellyttämä kuntastrategia syksyllä 2017, jossa otetaan huomioon asukkaiden hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen, kunta- palvelujen järjestäminen ja kehittäminen, kestävä kehitys, kilpailukyky, omistajapolitiikka ja talouden tasapainottaminen. Strategian toteuttamisohjelmat ja niiden mukaiset toimenpiteet ovat poikkihallinnollisia, ja koskettavat siis kaikkia tai useita kunnan toimialoista. Niiden laatiminen ja toteuttaminen edellyttää monitoimijaisuutta ja verkostoitumista sekä kunnan sisällä että kuntaorganisaation ulkopuolella.

Kokonaisuutena Kuortaneen tilanne hyvinvoinnin suhteen on ollut tilastotietojen ja raporttien perusteella hyvä edellisen valtuustokauden päättyessä. Taloudellinen tilanne on parantunut, lainamäärä on pienentynyt ja suhteellinen velkaantuneisuus on pysynyt pienenä. Valtionosuuksilla katetaan kuitenkin yli puolet nettokustannuksista ja tämä on ollut lievässä nousussa vuosina 2013-2016. Väestön kokonaismäärä on laskenut tasaisesti, mutta nettomuutto on kuitenkin positiivinen. Huoltosuhde on nousussa väestön ikääntymisen myötä. Kunnan väestö on terveempää kuin Etelä-Pohjanmaalla. Työllisyystilanne on hyvä samoin toimeentuloaste. Kuortane on rikoksien valossa suhteellisen turvallinen kunta. Kuortaneella nuoret voivat suhteellisen hyvin ja syrjäytyneiden määrä on pieni. Vahvana liikuntakuntana Kuortaneella terveydenedistämisen aktiivisuus on monella osa-alueella hyvällä tasolla ja pääosin tulokset ovat parantuneet seurantakaudella.

TEAvisarin mukaan terveydenedistämisasiivisuudessa Kuortaneella on menty monella osa-alueella parempaan suuntaan ja monilla osa-alueilla tulokset ovatkin paremmat kuin koko maassa tai maakunnassa. Haasteena Kuortaneella on kuntalaisten osallistaminen omien palveluidensa suunnitteluun. Kunnanjohton raportointi valtuustolle on hyvää, mutta väestön hyvinvoinnin muutoksia ja niihin vaikuttavia tekijöitä ja hyvinvointi- ja terveystavoitteiden toteutumista ei seurata systemaattisesti. Tästä johtuen kunnassa on hyvinvointia tukevaa toimintaa ja ohjelmia, jotka eivät ole näkyviä terveydenedistämisasiivisuutta vertailevissa tilastoissa.

Yrittäjien näkökulmasta ELPO- tutkimuksen mukaan yrittäjien käsitykset Kuortaneen kunnan elinkeinopolitiikasta sekä kunnan ja yrittäjien yhteistyön kehittymisestä ovat parantuneet keväällä 2018 verrattuna vuoteen 2016. Kurottavaa vuoden 2014 erinomaisiin tuloksiin on kuitenkin vielä. Yrittäjät ovat tyytyväisiä julkisiin palveluihin, kaavoitukseen, tila- ja tonttitarpeista sekä liikenne- ja tietoliikenneyhteyksistä huolehtimiseen, mutta kunnan hankintapolitiikassa nähdään vielä kehitettävää.

Suomalaisten korkeakoulujen yhteistyöverkosto Epanet, joka vahvistaa Etelä-Pohjanmaalla maakunnan tutkijoiden ja kehittämistyötä tekevien ammattilaisten yhteisöä on saanut Kuortaneen kunnalta rahoitusta useisiin hankkeisiin vuosina 2011-2022. Osa hankkeista on päättynyt, osa jatkuu edelleen. Näitä hankkeita ovat mm. Lasten ja nuorten terveyden edistämisen tutkimushanke 2011-2015, aluehistorian tutkimus- ja kehittämishanke 2011-2021, yrittäjyyden tutkimushanke 2012-2016 ja pienten ja keskisuurten yritysten kilpailukyky ja strateginen liiketoiminnan kehittäminen (PLINK) 2017-2021.

Kuusiokuntien alueelle perustettiin yhteisyritys, Kuusiolinna Terveys Oy tuottamaan alueen sosiaali- ja terveyspalvelut 1.1.2016 lukien seuraavaksi kymmeneksi vuodeksi (+ viiden vuoden optio). Tällä pyritään turvaamaan lähipalveluiden säilyminen kunnassa, varmistetaan kustannustenhallinta ja ennustettavuus sekä turvataan työpaikat. Vuoden 2017 aikana Kuusiolinna Terveys Oy on kehittänyt toimintojaan Kuortaneella mm. aloittamalla ikätoripalvelun ja kotihoidon yöhoidon sekä kotisairaaloiminnan. Kuusiolinna Terveys Oy on lisännyt ennaltaehkäisevää toimintaa eri ryhmiin vastasyntyneistä ikäihmisiin. Raportointi Kuusiolinna Terveys Oy:stä ja Kuntayhtymästä kunnan suuntaan hakee vielä toimintalinjojaan.

Osa I sisältää tarkempaa tietoa hyvinvoinnin kehityksestä valtuustokaudella 2013-2017.

OSA I - VÄESTÖN HYVINVOINNIN KEHITYS VALTUUSTOKAUDELLA 2013-2017

2. Indikaattorien ja muun tiedon osoittama hyvinvointi

Kuortanelaisten hyvinvointiin liittyvää indikaattoritietoa on saatavilla sähköisen hyvinvointikertomuksen perus- ja täydentävistä indikaattoreista sekä kunnan omista tilastoista ja raporteista. Sähköisessä hyvinvointikertomuksessa on käytetty useita tietolähteitä, joista yleisin on Sotkanet.fi – tilastot ja TEAviisari. Kunnan indikaattoritietoja verrataan kuusiokuntiin Alavuteen ja Ähtäriin sekä Soiniin ja Etelä-Pohjanmaan ja koko maan indikaattorituloksiin.

2.1. TEAviisarin osoittama terveydenedistämisaktiivisuus

TEAviisari on kunnan toimintaa kuntalaisten terveyden edistämiseksi kuvaava verkkopalvelu. TEAviisarissa esitetään tuloksia organisaatioiden mitattavissa olevista ominaisuuksista ja toiminnasta. Mittaamisessa on keskitytty erityisesti organisaatioiden kykyyn integroida terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen organisaation perustoimintaan, niin että saavutetaan vaikutuksia kuntalaisten terveydessä ja hyvinvoinnissa. Terveydenedistämisaktiivisuutta mitataan TEA-viisarissa seuraavilla toimialueilla: perusterveydenhuolto, perusopetus, lukiokoulutus, ammatillinen koulutus, liikunta ja kuntajohto. Terveydenedistämisaktiivisuuden mittaamiseen kehitetty viitekehys on yhteinen eri toimialueille. Poikkeuksena on kuntajohtoa koskeva tiedonkeruu, jossa on sovellettu neljää eri ulottuvuutta.

Terveydenedistämisaktiivisuudesta (TEA) selvitetään edellä kuvatuilla toimialueilla

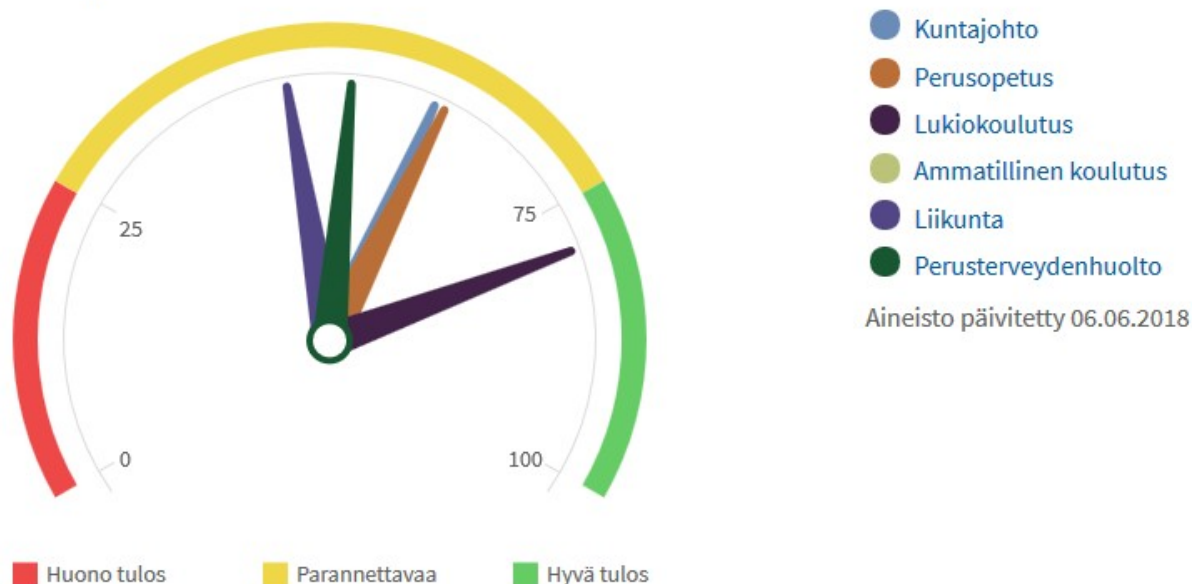
1. Sitoutumista strategiatasolla terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseen (esim. näkyvyys erilaisissa asiakirjoissa sekä kansallisten ohjelmien hyödyntämistä)
2. Johtamista (kuvaava terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen organisointia, vastuun määrittelyä ja toimeenpanoa)

3. Seuranta ja tarveanalyysiä (kuvaa vastuuväestön terveyteen ja hyvinvointiin vaikuttavien tekijöiden seuranta ja tarveanalyysia väestöryhmittäin sekä raportointia johtoryhmälle ja luottamushenkilöille)
4. Voimavaroja (kuvaa terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen resursointia esim. henkilöstön mitoitusta ja osaamista)
5. Yhteisiä käytäntöjä (kuvaa, missä määrin yhteisistä toimintakäytännöistä on sovittu)
6. Osallisuutta (kuvaa vastuuväestön mahdollisuutta osallistua toiminnan kehittämiseen ja arviointiin)
7. Muita ydintoimintoja (toimialakohtaisesti määritettäviä terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen ydintoimintoja, jotka jokaisessa organisaatiossa tulisi toteuttaa)

TEA-viisaria varten kerätyt tiedot pisteytetään toiminnan laadun mukaan. Kuntien terveydenedistämisasiivisuuden tulokset ilmoitetaan työkalussa pistemäärän 0–100 välillä. Seuraavaa kuvio osoittaa Kuortaneen kunnan terveydenedistämisasiivisuutta.

Terveydenedistämisasiivisuus : Kuortane 2017

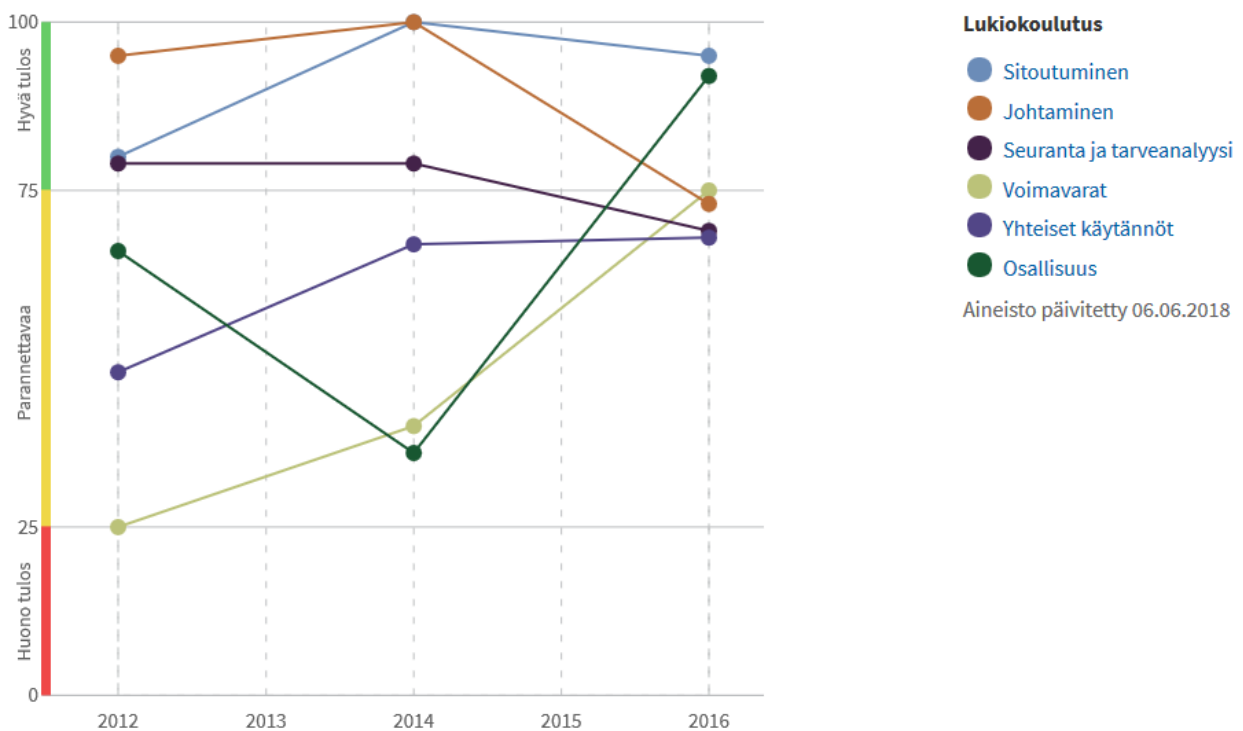

Kuva 2. TEAviisari (www.teaviisari.fi)

Terveystiedon edistämiseksi Kuortaneella voidaan todeta, että lukiokoulutus saa Kuortaneella selkeästi paremmat tulokset kuin koko maassa ja Etelä-Pohjanmaalla jokaisella osa-alueella. Tulokset ovat myös olleet nousussa aikavälillä 2012-2016, mihin varmasti vaikuttaa urheilulukion oleminen (kuva 3 ja taulukko 1). Kuortaneen lukio valittiin vuoden 2018 urheiluoppilaitokseksi. Ammatillista koulutusta Kuortaneella on vain Kuortaneen urheiluopiston liikuntaneuvojan koulutus, joten siitä ei ole tuloksia TEAviisarissa.

Lukiokoulutus : Kuortane

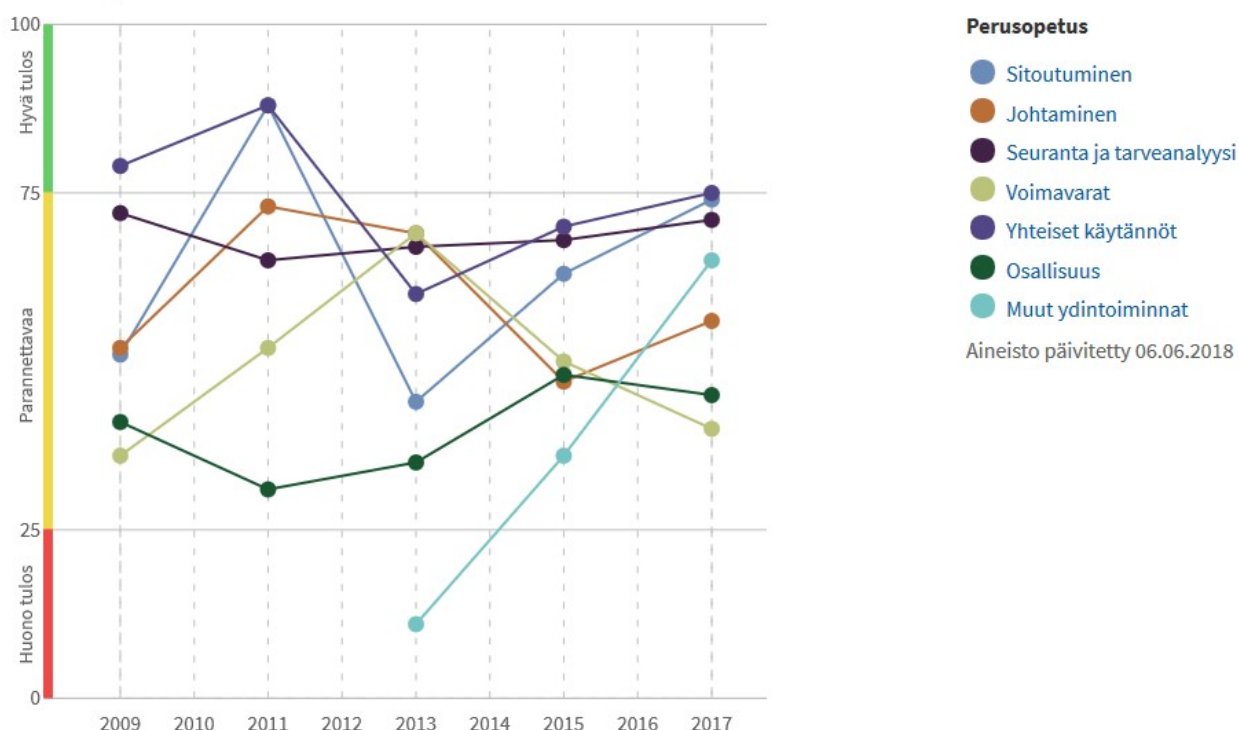
Kuva 3. Lukiokoulutus 2012-2016 (TEAviisari)

Pisteet	Kuortane	Etelä-Pohjanmaan maakunta	Koko maa
Lukiokoulutus	79	67	70
Sitoutuminen	95	80	86
Johtaminen	73	66	65
Seuranta ja tarveanalyysi	69	61	66
Voimavarat	75	64	60
Yhteiset käytännöt	68	62	68
Osallisuus	92	69	75

Taulukko 1. Lukiokoulutus (TEAvisari)

Myös perusopetus pärjää hyvin valtakunnallisessa sekä maakunnallisessa vertailussa. Positiivista on se, että tulokset ovat vuodesta 2013 eteenpäin olleet nousujohteisia lähes kaikilla osa-alueilla. Seuranta ja tarveanalyysin kohdalla, samoin muissa ydintoiminnoissa sekä yhteisissä käytännöissä tulokset ovat paremmat kuin maakunnassa keskimäärin, eli kouluissa koulupäivän liikuntaa lisäävät toimenpiteet ovat lisääntyneet huomattavasti. Lisäksi erilaisten koululaisten jokapäiväiseen toimintaan ja yhteisiin käytäntöihin liittyvien asioiden seuranta ja raportointi on kehittynyt huomattavasti etenkin vuoden 2015 jälkeen. Voimavarojen kohta on ainoa, joka on laskussa ja se koskee koulun henkilöstömitoituksia. Opettaja- ja kouluavustajamitoitus lähentelee valtakunnallista tasoa ollen kuitenkin hieman näitä matalampi. Sen sijaan oppilashuolto (psykologi, kuraattori) henkilökuntamitoituksissa jäähdään selkeästi alemmalle tasolla kuin koko maassa sekä Etelä-Pohjanmaalla (kuva 4 ja taulukko 2). Tuloksessa ei näy se, että Kuortaneella kouluissa toimii psykiatrinen sairaanhoitaja (merkkari), joka vuonna 2017 hoiti 200 erillistä asiakasta Kuortaneella.

Perusopetus : Kuortane

Kuva 4. Perusopetus 2009-2017 (TEAvisari)

 Pisteet	Kuortane	Etelä-Pohjanmaan maakunta	Koko maa
Perusopetus	61	66	67
Sitoutuminen 	74	85	82
Johtaminen 	56	68	69
Seuranta ja tarveanalyysi 	71	69	68
Voimavarat 	40	49	54
Yhteiset käytännöt 	75	72	77
Osallisuus 	45	59	61
Muut ydintoiminnot 	65	64	61

Taulukko 2. Perusopetus (TEAvisari)

Liikunnan kohdalta vastaukset on kerätty "Liikunta kunnan toiminnassa" - tiedonkeruulla keväällä 2016. Kokonaistulos kuvaa kuntien panostusta liikunnan edistämiseen 2010–2016. Liikuntalain (390/2015) tavoite on edistää väestön hyvinvointia ja terveyttä sekä eri väestöryhmien mahdollisuutta liikkua ja harrastaa liikuntaa. Laissa säädetään lisäksi kunnan vastuusta kuulla asukkaitaan liikuntaa koskevista päätöksistä sekä arvioida asukkaidensa liikunta-aktiivisuutta. Terveyttä ja hyvinvointia edistävän liikunnan asema on uudessa liikuntalaissa vahva. TEAvisarissa tarkastellaan kuntien toimenpiteitä ja resursseja liikunnan edistämiseksi. Kuortaneella on liikuntalukion ja Kuortaneen urheiluopiston myötä erittäin hyvät tilat liikunnan harjoittamiseen erityisesti tavoitteellisessa liikunnassa. Liikuntatarjonta harrastepuolellakin on monipuolista ja sitä on tarjolla erilaisille ja ikäisille ryhmille.

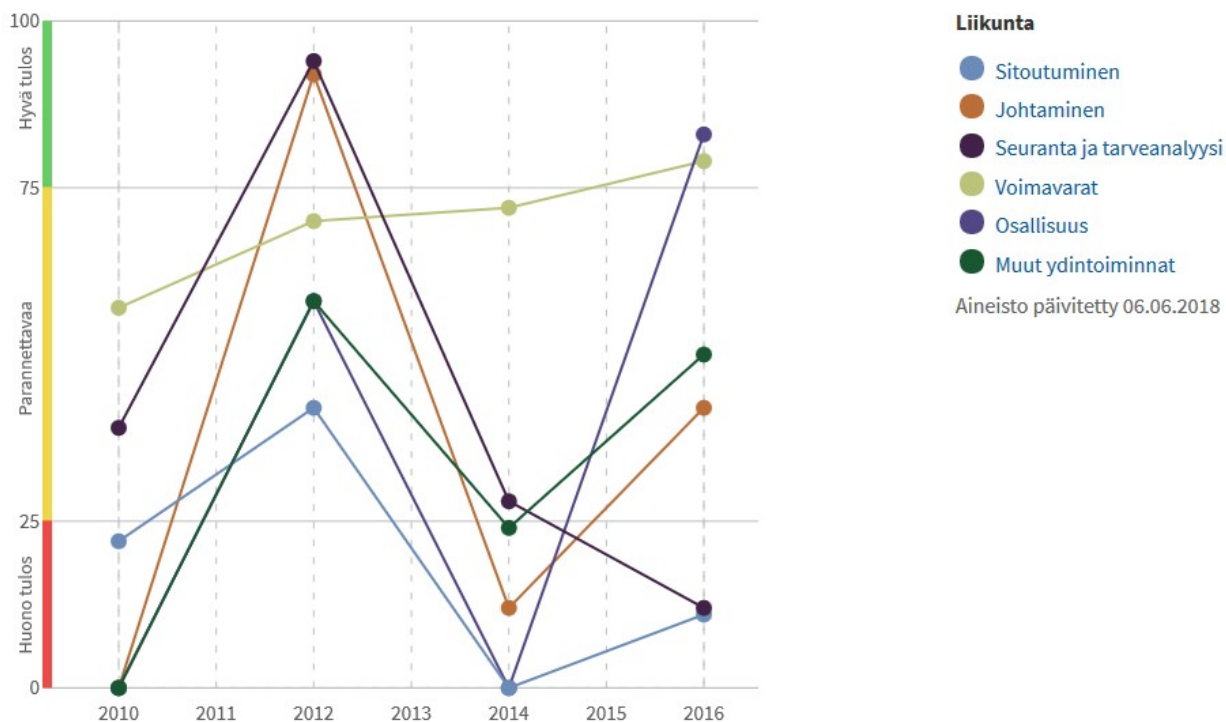
Liikunnan suhteen voimavarat ja osallisuus ovat olleet hyvällä tasolla vuonna 2016. Liikuntatarjonta on erinomaista, kunta on panostanut edulliseen liikkumiseen ja henkilöstömitoitukset ovat hyvällä tasolla. Vuonna 2014 yhteistoiminta, vaikuttamistavat ja palveluiden kehittäminen ovat olleet huonolla tasolla, mutta ovat nousseet vuoteen 2016 mennessä erinomaiselle tasolle. Vaikka liikunta saa heikoimman kokonaistuloksen Kuortaneen kohdalla TEAvisarissa ja jää kokonaisvertailussa jälkeen koko maan ja

maakunnan pisteistä, kaikilla osa-alueilla seurantaa ja tarveanalyysia lukuunottamatta on tapahtunut parannusta 2014-2016. Seurannassa ja tarveanalyysissa liikunnan seurannassa ja sen esittelyssä luottamushenkilöille ja johtoryhmälle olisi kehitettävää. Sitoutuminen on hieman parantunut vuoteen 2016 mennessä, mutta tulos jää edelleen jälkeen maakunnan ja koko maan tasosta. Kuntalaisten liikunnan ja hyvinvoinnin edistäminen tulisi ottaa paremmin huomioon strategioissa ja niitä pitäisi käsitellä luottamushenkilöhallinnossa ja johtoryhmässä.

Liikunta : Kuortane

Kuva 5. Liikunta (TEAvisari)

← Pisteet	Kuortane	Etelä-Pohjanmaan maakunta	Koko maa
Liikunta	46	63	71
Sitoutuminen 	11	48	58
Johtaminen 	42	73	83
Seuranta ja tarveanalyysi 	12	39	54
Voimavarat 	79	69	66
Osallisuus 	83	89	91
Muut ydintoiminnot 	50	59	77

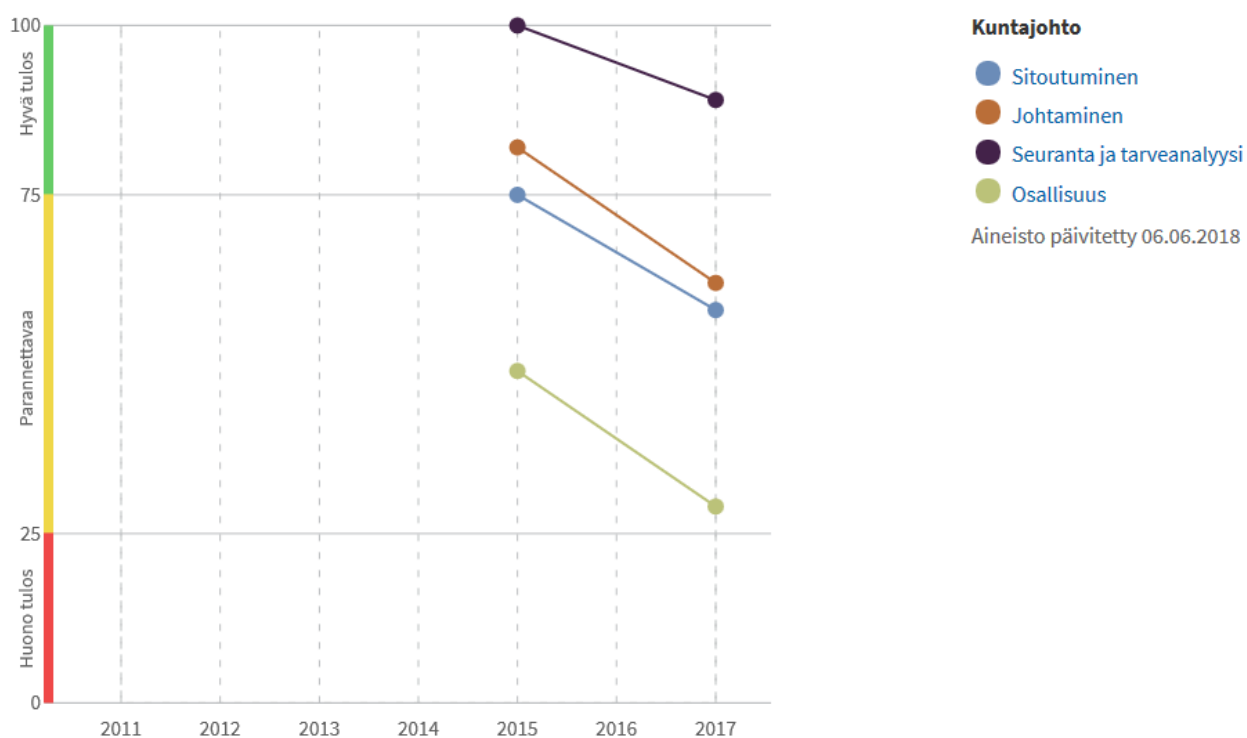
Taulukko 3. Liikunta (TEAvisari)

Kuntajohdon kohdalla on TEAvisarissa on käsitelty neljää eri indikaattoria; sitoutumista, johtamista, seuranta- ja tarveanalyysiä sekä osallisuutta. Tulokset löytyvät vain aikaväliltä 2015-2017. Seuranta- ja tarveanalyysin kohdalla Kuortane saa paremmat tulokset kuin

koko maassa ja maakunnassa keskimäärin eli johtoryhmä seuraa väestön eliympäristön terveellisyyttä ja elinoloja ja raportoi siitä hyvin valtuustolle. Kuntalaisten osallistamisessa omien palveluidensa suunnitteluun olisi kehitettävää. Kunnan talous- ja toimintasuunnitelmasta löytyy toimenpiteitä hyvinvointi- ja terveyserojen kaventamiseksi, mutta mittareita väestön hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen ei ole määritelty vuoden 2017 toiminta- ja taloussuunnitelmassa. Kunnan investointiohjelmassa on huomioitu kunnan hyvinvointi- ja terveystavoitteiden toteutuminen.

Kuntajohto : Kuortane

Kuva 6. Kuntajohto (TEAvisari)

← Pisteet	Kuortane	Etelä-Pohjanmaan maakunta	Koko maa
Kuntajohto	60	71	79
Sitoutuminen ⓘ	58	69	78
Johtaminen ⓘ	62	73	75
Seuranta ja tarveanalyysi ⓘ	89	84	85
Osallisuus ⓘ	29	58	79

Taulukko 4. Kuntajohto (TEAvisari)

Perusterveydenhuolto siirtyi 1.1.2016 Kuusiolinna Terveys Oy:lle, joten sen tuloksia TEAvisarissa ei käsitellä tarkemmin tässä, koska tuloksia tämän siirtymän jälkeen ei ole vielä saatavissa.

Alla oleva taulukko osoittaa Kuortaneen terveydenedistämisaktiivisuutta verrattuna verrokkikuntiin.

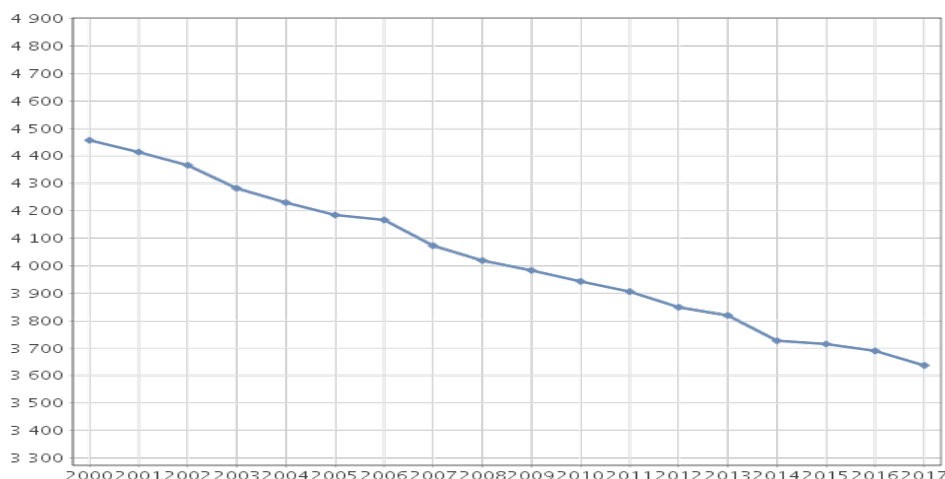
Pisteet	Kuortane	Etelä-Pohjanmaan maakunta	Alavus	Ähtäri	Soini	Koko maa
Terveydenedistämisaktiivisuus	59	68	70	62	54	70
Kuntajohto	60	71	76	..	18	79
Perusopetus	61	66	66	62	75	67
Lukiokoulutus	79	67	78	..	..	70
Ammatillinen koulutus	..	70	..	..	..	67
Liikunta	46	63	75	66	55	71
Perusterveydenhuolto	52	68	52	52	66	66

Taulukko 5. Terveydenedistämisaktiivisuus verrattuna verrokkikuntiin (TEAvisari)

2.2 Väestörakenne

Kuortaneen kunnassa oli 3637 asukasta vuoden 2017 lopussa. Kuortaneen väkiluku on laskenut vuodesta 2000 lähtien yhteensä 790 henkilöä, keskimäärin 43 asukasta vuosittain.

Kuva 7. Kuortaneen väkiluvun lasku 2000-2017 (sotkanet.fi)

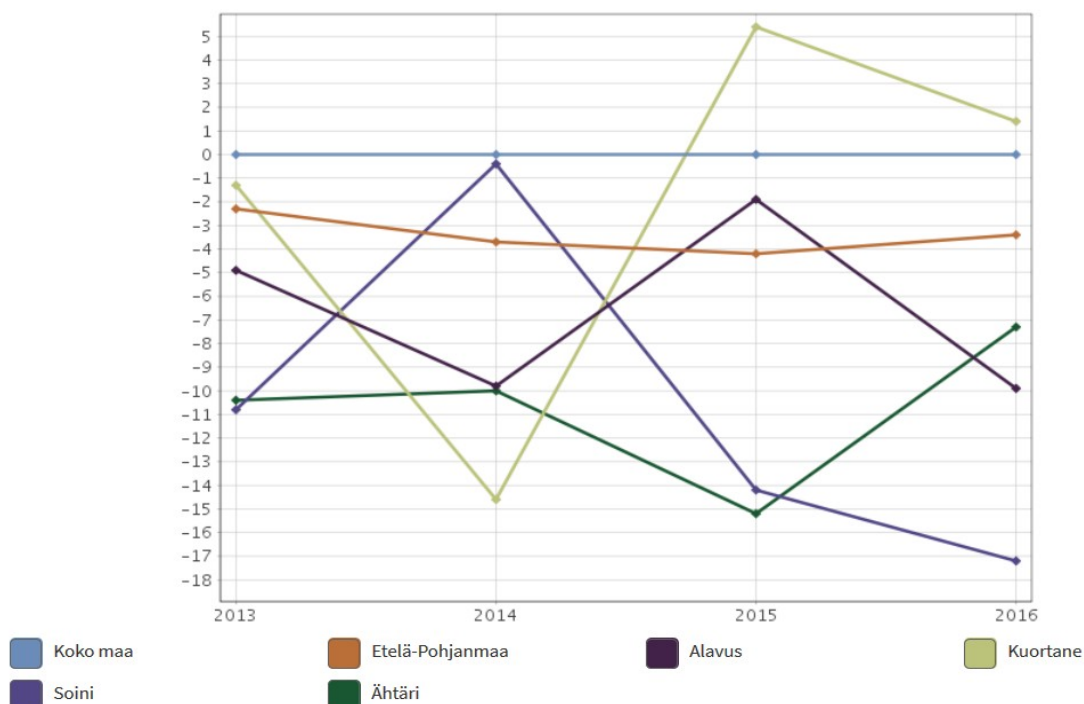
Väkiluku on vähentynyt joka vuosi samoin kuin kaikissa vertailukunnissa sekä koko Etelä-Pohjanmaalla.

	2013	2014	2015	2016	2017
Koko maa	5 451 270	5 471 753	5 487 308	5 503 297	5 513 130
Etelä-Pohjanmaa	193 977	193 399	192 586	191 860	190 910
Alavus	12 228	12 103	12 050	11 907	11 713
Kuortane	3 819	3 727	3 715	3 690	3 637
Soini	2 284	2 273	2 224	2 186	2 114
Ähtäri	6 271	6 178	6 062	5 985	5 906

Taulukko 6. Kuortaneen ja lähikuntien asukasluvun kehitys 2013-2017 (sotkanet.fi)

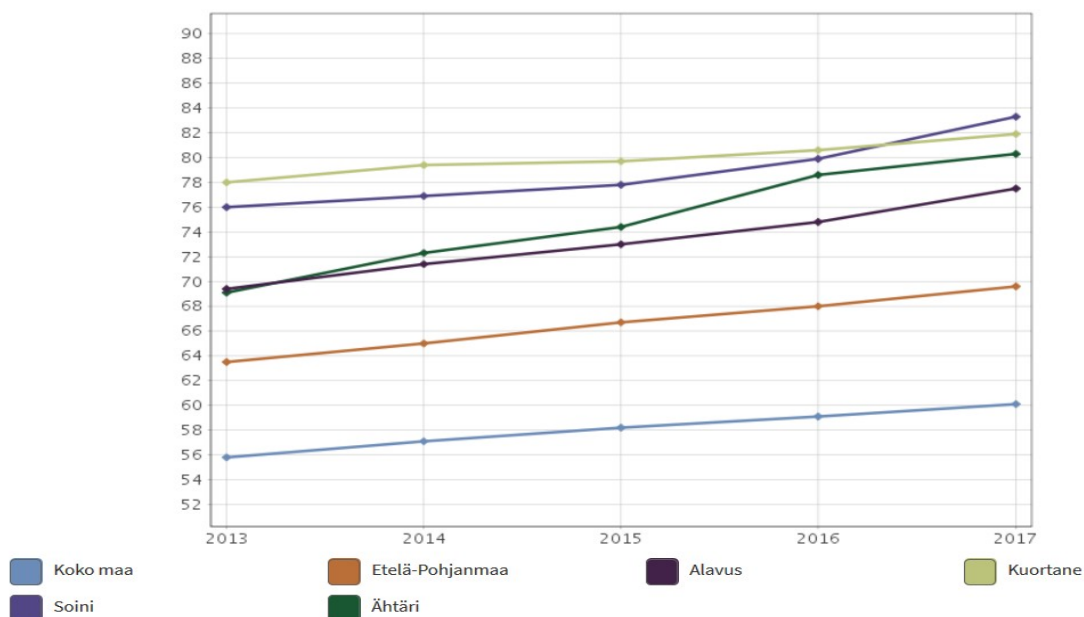
Väkiluvun lasku johtuu luonnollisesta väestönlisäyksen laskusta ja muuttotappiosta (tulomuuttajat-lähtömuuttajat). Vuosina 2015 ja 2016 nettomuutto Kuortaneella on ollut positiivinen ainoana vertailukuntana.

Kuva 8. Kuntien välinen nettomuutto tuhatta asukasta kohden vuosina 2013-2016

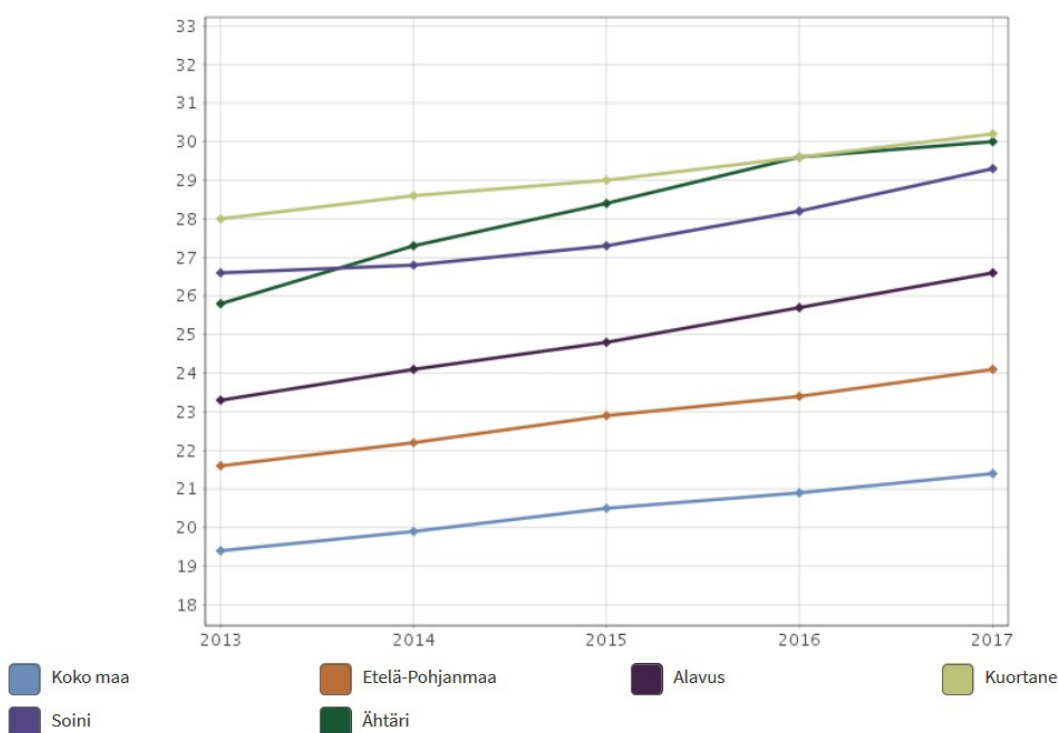
Väestön huoltosuhde eli huollettavien lasten (alle 15-vuotiaat) ja ikäihmisten (65 vuotta täyttäneet) suhde työikäisiin (15-64-vuotiaat) oli kunnassa 81,3, joka oli alueen korkein vuonna 2017 Soinin (83,3) jälkeen. Koko maan keskiarvo on 60,1. Huoltosuhde on nousussa väestön ikääntymisen myötä koko maassa, mikä ennakoii palvelutarpeen kasvamista.

Kuva 9. Demografinen (väestöllinen) huoltosuhde vuosina 2013-2017 (sotkanet.fi)

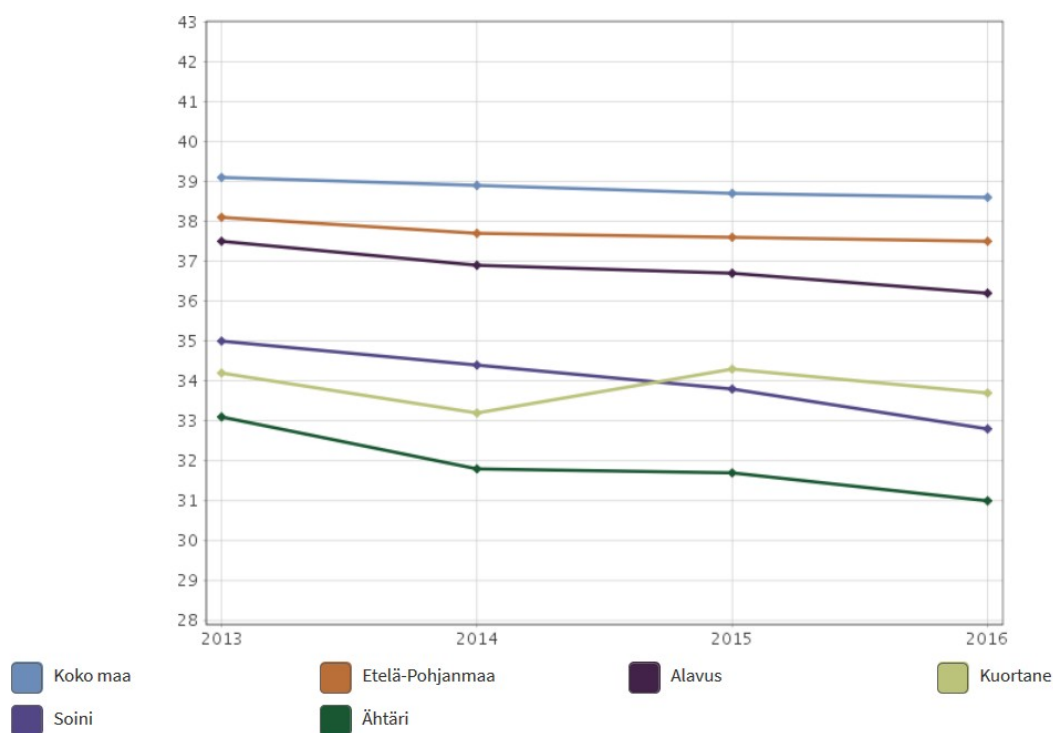
Kuortaneella yli 65-vuotiaiden osuus on kasvanut seurantajaksolla 2013-2017 ollen jatkuvasti alueen korkeimpia. Vuonna 2017 yli 65-vuotiaiden osuus kunnan väkiluvusta oli 30,2 % koko maan keskiarvon ollessa 21,4 %. Väestöennusteen mukaan yli 65-vuotiaiden osuus Kuortaneella kasvaa vuoteen 2025 mennessä 32,6 %:n ja vuoteen 2030 mennessä 33,9 %:n. Koko maassa yli 65-vuotiaiden osuus jatkaa kasvuaan vuoteen 2040 mennessä ollen 26,3 %, mutta Kuortaneella se kääntyy laskuun 2030-luvulla ollen ennusteen mukaan 33,4%.

Kuva 10. 65-vuotta täyttäneiden osuus (%) väestöstä vuosina 2013-2017 (sotkanet.fi)

Lapsiperheiden osuus perheistä on matalampi kuin koko maassa ja Etelä-Pohjanmaalla, mutta osuus ei ole selkeässä laskussa vertailuvuosina, vaan vaihtelee vuosittain. Perheen muodostavat yhdessä asuvat avio- tai avoliitossa olevat henkilöt ja heidän lapsensa, jompikumpi vanhemmista lapsineen sekä avio- ja avopuolisot ilman lapsia.

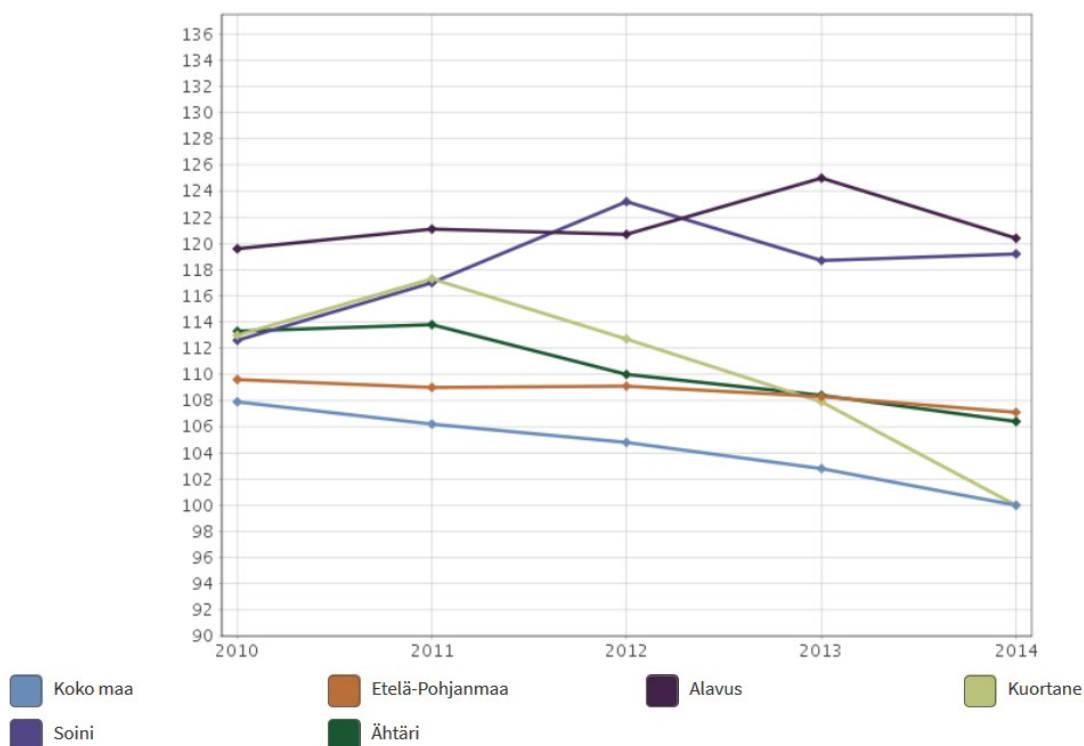

Kuva 11. Lapsiperheiden osuus perheistä (%) vuosina 2013-2016 (sotkanet.fi)

2.3 Kuortanelaisten terveys

Terveyden- ja hyvinvoinnilaitoksen (THL) sairastuvuusindeksi kuvaa kuntien väestön sairastuvuutta suhteessa koko maan tasoon, jota merkitään luvulla 100 aikasarjan viimeisenä vuotena. Kunnan väestö on terveempää kuin koko maassa keskimäärin, jos kunnalle laskettu sairastuvuusindeksi on alle sadan. Kaavioon on valittu vuodet 2010-2014, koska myöhemmiltä vuosilta ei ole tilastoja. Kuortaneen sairastuvuusindeksi on laskenut tasaisesti vuosittain saavuttaen vuonna 2014 tason 100, eli sairastuvuusindeksi on sama kuin koko maassa keskimäärin. Vertailukunnissa sekä Etelä-Pohjanmaalla indeksi on suurempi kuin sata, eli niissä sairastuvuus on suurempi kuin Kuortaneella ja koko maassa.

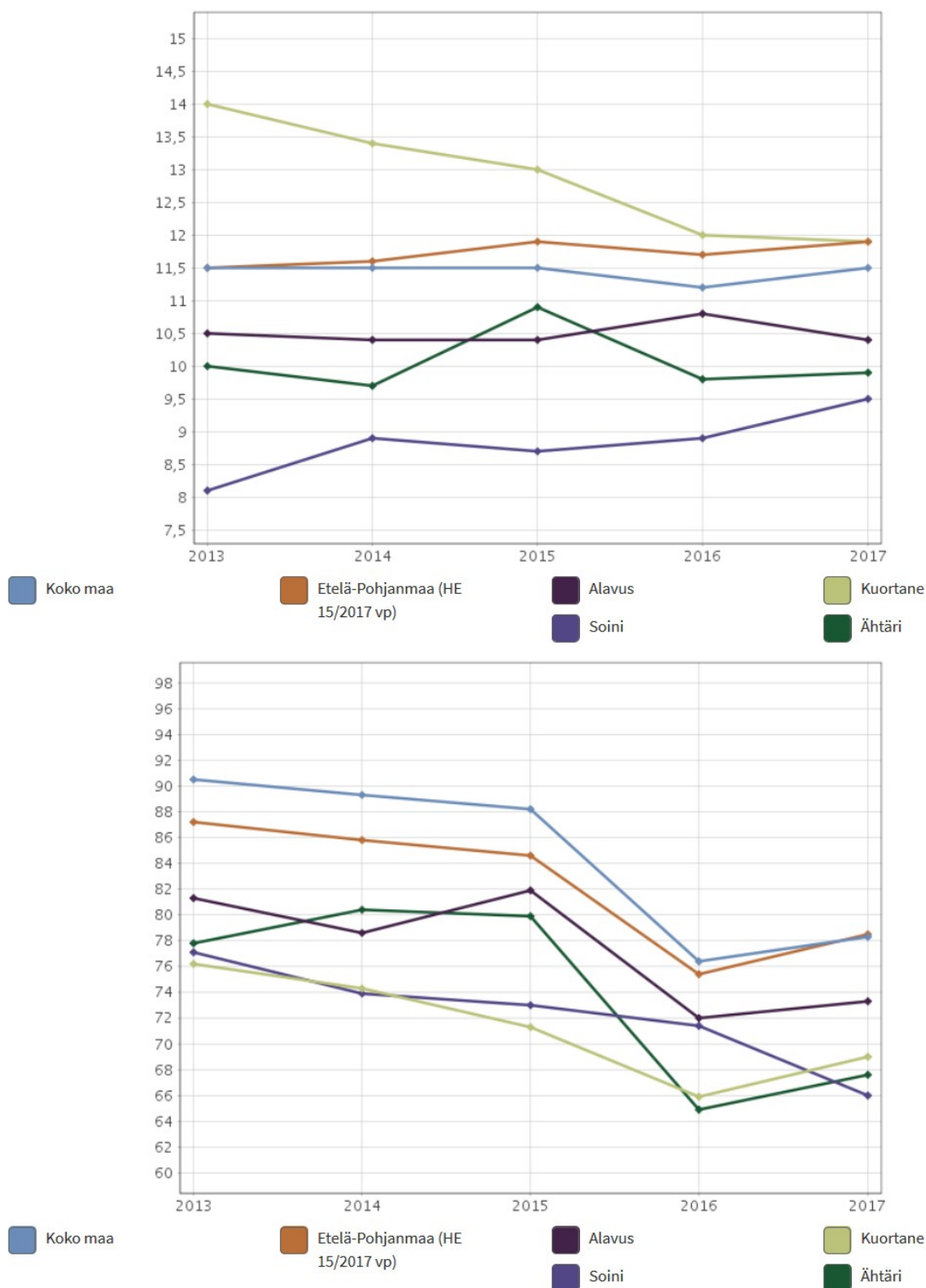

Kuva 12. THL:n sairastuvuusindeksi, ikävakioimaton (sotkanet.fi)

Depressiolääkkeistä saa vuosittain korvausta pitkälti yli 300 000 henkilöä, ja käyttö on yleisintä 75 vuotta täyttäneiden keskuudessa, ja naisilla lähes kaksi kertaa niin yleistä kuin miehillä. Lääkitys on suhteellisen kallista, joten lähes kaikki lääkitystä avohoidon puolella saavat tulevat Kelan rekisteriin. Kuortaneella depressiolääkkeitä korvataan yli 65-vuotiaille enemmän kuin vertailukunnissa, tosin luku on laskenut tasaisesti ollen vuonna 2017 sama kuin Etelä-Pohjanmaalla, mutta ylittäen edelleen koko maan tuloksen.

Työikäiset 18-64-vuotiaat ovat vuosina 2013-2017 saaneet Kuortaneella vähemmän korvauksia depressiolääkkeistä kuin koko maassa ja Etelä-Pohjanmaalla keskimäärin ollen samalla tasolla vertailukuntien kanssa. Korvaukset ovat laskeneet tasaisesti 2013-2016 ollen 2017 taas lievässä nousussa.

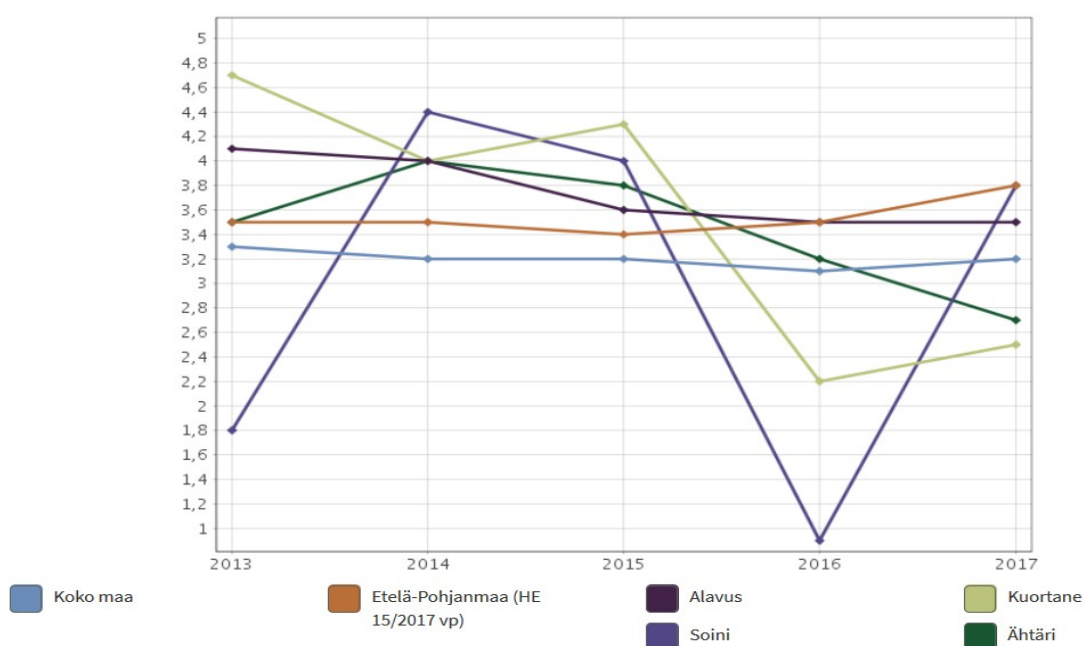

Kuva 13. Depressiolääkeistä korvausta saaneet 18-64-vuotiaat tuhatta vastaavanikäistä kohti vuosina 2013-2017

Poliisin tietoon tulleet rattijuopumustapaukset ovat laskeneet Kuortaneella huomattavasti vuodesta 2013 vuoteen 2017. Kuortaneen luku on ollut alueen korkeimpia ylittäen koko

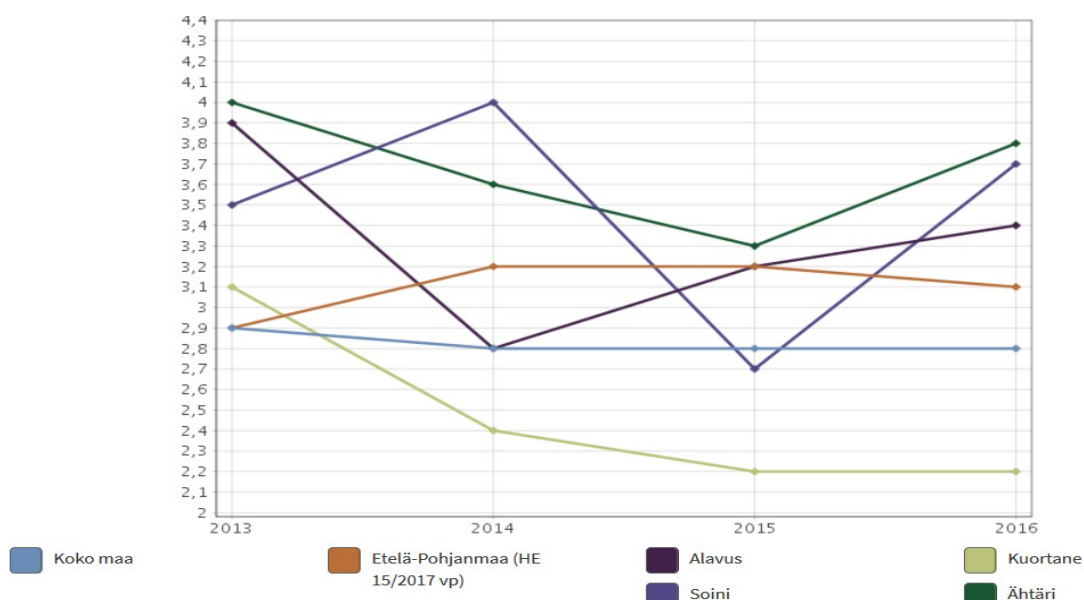
maan ja Etelä-Pohjanmaan luvut 2013, mutta se on laskenut vuoteen 2017 mennessä alle vertailukuntien luvun ollen alhaisempi kuin koko maassa ja Etelä-Pohjanmaalla. Rattijuopumus kuvaa myös ympäristöön kohdistuvaa turvallisuusriskiä, sillä rattijuopumushenkilövahinkojen määrä kasvanut koko maassa. Rattijuopumustapauksiin lasketaan mukaan alaikäisten moporattijuopumukset.

Kuva 14. Poliisin tietoon tulleet rattijuopumustapaukset /1000 asukasta 2013-2017

Päihteiden vuoksi sairaaloiden ja terveyskeskusten vuodeosastoilla hoidettujen potilaiden määrä on myös laskenut ollen vertailukuntia, Etelä-Pohjanmaata ja koko maata alhaisempi. Indikaattori ilmaisee vuoden aikana alkoholi, huumeaine, lääkeaine tai korvikkeet - päädiagnooseilla sairaaloiden ja terveyskeskusten vuodeosastoilla hoidossa olleiden lukumäärän tuhatta asukasta kohti.

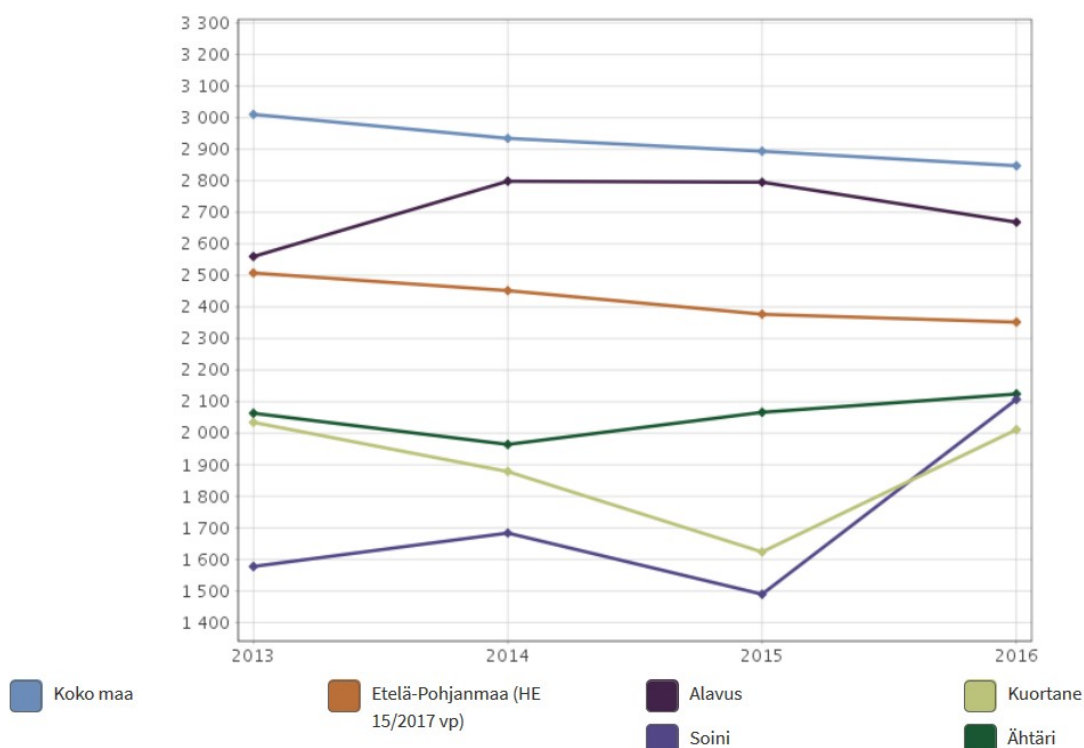

Kuva 15. Pääteiden vuoksi sairaaloiden ja terveyskeskusten vuodeosastoilla hoidetut potilaat / 1000 asukasta 2013- 2016

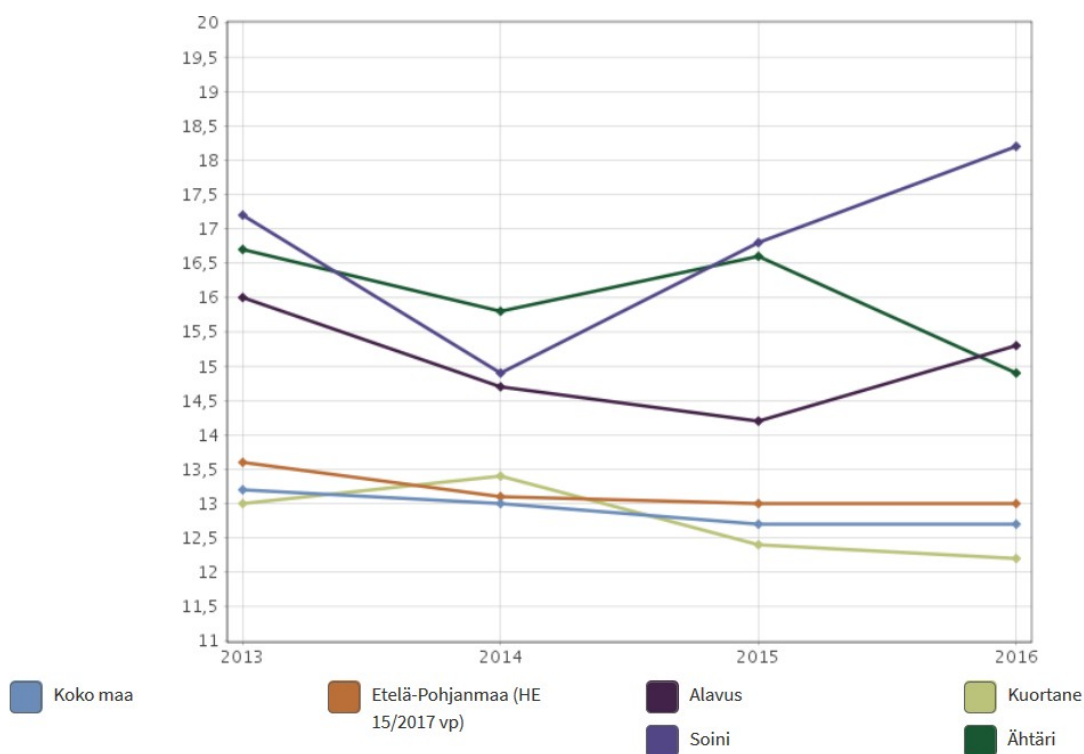
2.4 Toimeentulo

Toimeentuloidindikaattori ilmaisee varsinaista toimeentulotukea saaneiden kotitalouksien varsinaisen toimeentulotuen keskimääräisen vuotuisen euromäärän reaaliarvoisena, so. suhteutettuna viimeiseksi saatavissa olevan tilastovuoden hintoihin. Raportissa käytetään termiä varsinainen toimeentulotuki (sisältää perustoimeentulotuen ja täydentävän toimeentulotuen) ajallisten vertailujen mahdollistamiseksi. Kuortaneella toimeentulotuen osuus on pienempi kuin vertailukunnissa, Etelä-Pohjanmaalla ja koko maassa.

Kuva 16. Varsinainen toimeentulotuki kotitaloutta kohden, eur / v (reaalihinnoin) 2013-2016

Kunnan yleinen pienituloisuusaste tilasto kuvaa, kuinka suuri osa alueen väestöstä kuuluu kotitalouksiin, joiden tulot jäävät suhteellisen pienituloisuusrajan alapuolelle. Pienituloisuuden raja lasketaan joka vuosi uudestaan koko väestön valtakunnallisesta tulojakaumasta. Kaikilla alueilla on käytössä sama pienituloisuusraja. Näin ollen indikaattori kuvaa sitä, kuinka suuri osa alueen väestöstä on valtakunnallista mittapuuta käyttäen pienituloisia. Se voi poiketa paljonkin siitä, miten alueen väestö suhteutuu oman alueensa tulojakaumaan. Pienituloisuuden käsite on suhteellinen, ts. pienituloisuuden aste riippuu koko tulojakauman muodosta. Pienituloisuudeksi on määriteltä taso, joka on pienempi kuin 60 % mediaanista. Kuortaneen pienituloisuusaste on lähellä koko maan ja Etelä-Pohjanmaan lukuja, kun vertailukunnissa pienituloisten osuus on selkeästi suurempi. Kuortaneella pienituloisten osuus on vuosina 2015 ja 2016 ollut pienempi kuin koko maassa ja Etelä-Pohjanmaalla. Kuortaneella pienituloisuusaste on selkeästi pienempi kuin vertailukunnissa ja laski vuonna 2015 alle koko maan ja Etelä-Pohjanmaan keskitason, eli Kuortaneella tulotaso on korkeampi kuin koko maassa ja vertailukunnissa keskimäärin.

Kuva 17. Kunnan yleinen pienituloisuusaste

2.5 Sosiaalinen pääoma ja yhteisöllisyys

Kulttuuri on osa kuntalaisten hyvinvointia. Kulttuuri luo hyvinvointia esimerkiksi silloin, kun kuntalaisille tuotetaan elämyksiä, edistetään luovuutta ja vaalitaan paikallista identiteettiä. Kotiseutuidentiteettiä voidaan vahvistaa sekä olemassa olevaa kulttuurityötä tukemalla että uusia ideoita nostamalla. Kuortaneella on monipuolinen kulttuuriperintö. Lisäksi kunnassa on runsaasti monenlaisia tapahtumia ja järjestöjä. Kuortaneella ongelmaksi tulee yhä useampien tehtävien kasautuminen yhä harvemman vastuulle. Vapaaehtoistyön kasautumisen vaarana on, että toiminnan laatu heikkenee: keskitytään välttämättömiin ja kiireellisimpiin asioihin. Kuortaneella on mahdollisuuksia monenlaiseen kulttuuriyrittäjyyteen. Kulttuuri on tärkeä tekijä esimerkiksi informaatioteknologian sektorilla ja hyvinvointialalla.

Kyläyhdistystoiminta on Kuortaneella poikkeuksellisen vireää. Aktiiviset kylät osallistuvat yhteisön toimintaa, järjestäeä erilaisia tapahtumia sekä kyläläisille että vieraille. Erityisesti kesäisin kylissä järjestetään mielenkiintoisia tapahtumia.

Kuortaneen kunta tukee kuortanelaisten liikuntaharrastusta niin, että kuortanelaiset maksavat Urheiluopiston liikuntakortille ladattavasta yhdestä käyntikerrasta yhden euron (1€)/käyntikerta. Tällä hinnalla käytettävissä on Urheiluopiston uimahalli, kuntosalit, Kuortanehalli (poislukien pelikentät) sekä jäähallin yleisövuoro.

2.6 Turvallisuus

Turvallisuuden käsite on laaja. Sisäisen turvallisuuden ohjelmassa turvallisuudella tarkoitetaan sellaista yhteiskunnan tilaa, jossa jokainen voi nauttia oikeusjärjestelmän takaamista oikeuksista ja vapauksista ilman rikollisuudesta, häiriöistä, onnettomuuksista tai suomalaisen yhteiskunnan taikka kansainvälistyvän maailman ilmiöistä ja muutoksista johtuvaa aiheellista pelkoa ja turvattomuutta. Hyvä turvallisuus syntyy usean eri tekijän yhteisvaikutuksesta. Turvallisuutta edistävät turvallinen koti, asuin- ja työympäristö, toimivat peruspalvelut, hyvin suunniteltu liikenneympäristö, avun saanti silloin, kun sitä tarvitaan ja

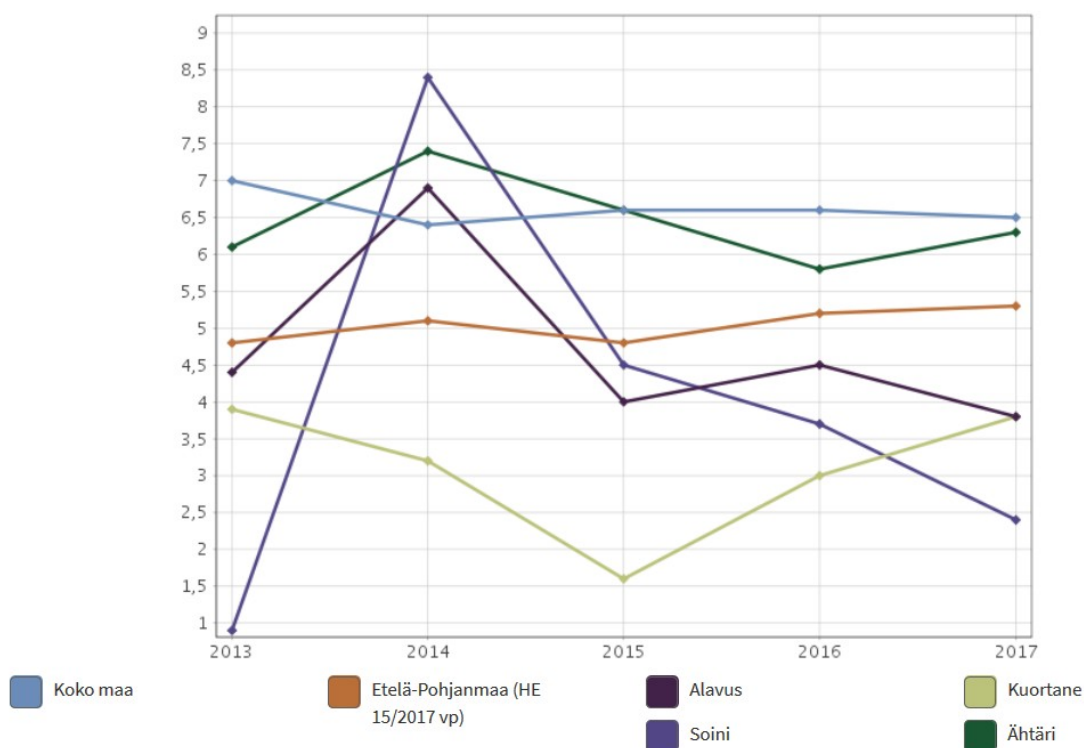
varmuus siitä, että rikoksiin syyllistyneet joutuvat edesvastuuseen teoistaan. Osa turvallist ympäristöä on myös varautuminen suuronnettomuuksiin ja häiriötilanteisiin. Ympäristön turvallisuus laajasti ymmärrettynä on tärkeä kilpailutekijä yrityksille. Koti-, asuin- ja työympäristön turvallisuuden taustalla vaikuttavat useat tekijät. Syrjäytyminen ja häiriökäyttäytyminen saattavat johtaa lisääntyvään onnettomuusriskiin ja jopa rikollisuuteen.

Tehtyjen rikosten kautta tarkasteltuna Kuortaneella on suhteellisen turvallista asua verrattuna isompiin paikkakuntiin. Kuortaneella ei ole omaa poliisiasemaa. Kuortaneella kaikkien rikosten yhteismäärä on laskenut 15% vuodesta 2016 vuoteen 2017. Liikennerikokset ovat laskeneet, mutta omaisuus ja väkivaltarikokset ovat kasvaneet, erityisesti huumausainerikokset ovat nousseet vuoden 2016 yhdestä tapauksesta kuuteen vuonna 2017. Hälytystehtävien määrä on noussut 7,7 %, mutta kiireellisten a-luokan tehtävien osuus on laskenut 35%. Poliisin luokituksessa a-tehtävä tarkoittaa kiireellistä hälytystehtävää ja b-tehtävät ovat viipymättä hoidettavia tehtäviä. A-luokan tehtävien valmiusaika on 18,2 minuuttia ja b-tehtävien 32,7 minuuttia vuonna 2017.

Väkivaltarikostilastoissa tapahtuvat muutokset heijastavat suurelta osin päihteiden käytössä tapahtuvia muutoksia. Henkirikoksista 80%:iin on arvioitu liittyvän päihteiden käyttöä. Pahoinpitelyrikoksiin syylliseksi epäillyistä (2005) lähes 70% oli päihteiden vaikutuksen alaisina ja vastaava luku ryöstörikoksissa oli 56%. Poliisin tietoon tulee vain osa väkivaltarikoksista. Alkoholin ja väkivallan yhteys liittyy nimenomaan alkoholihumalan ja väkivallan yhteyteen. Väkivallan riski kasvaa vuorovaikutustilanteissa, joissa osapuolet tai ainakin joku paikallaolijoista on humalassa. Kohtuukäyttö ei lisää väkivaltaisen käyttäytymisen todennäköisyyttä. Poliisin tietoon tulleet henkeen ja terveyteen kohdistuneet rikokset / 1 000 asukasta ovat Kuortaneella huomattavasti vähäisempiä kuin koko maassa keskimäärin. Myös omaisuusrikoksi Kuortaneella tehdään huomattavan vähän, vain neljäsosa siitä mitä koko maassa keskimäärin ja puolet vähemmän kuin Etelä-Pohjanmaalla. Omaisuusrikoksia ovat varkaudet, ryöstöt, petokset ja maksuvälinepetokset. Huumausainerikoksia tehdään koko maassa kuusi kertaa enemmän kuin Kuortaneella, Etelä-Pohjanmaalla huumausainerikoksiin syyllistytään neljä kertaa

todennäköisemmin kuin Kuortaneella. Rikoksien valossa tarkasteltuna Kuortane on suhteellisen turvallinen kunta.

Kuva 18. Poliisin tietoon tulleet henkeen ja terveyteen kohdistuneet rikokset / 1 000 asukasta

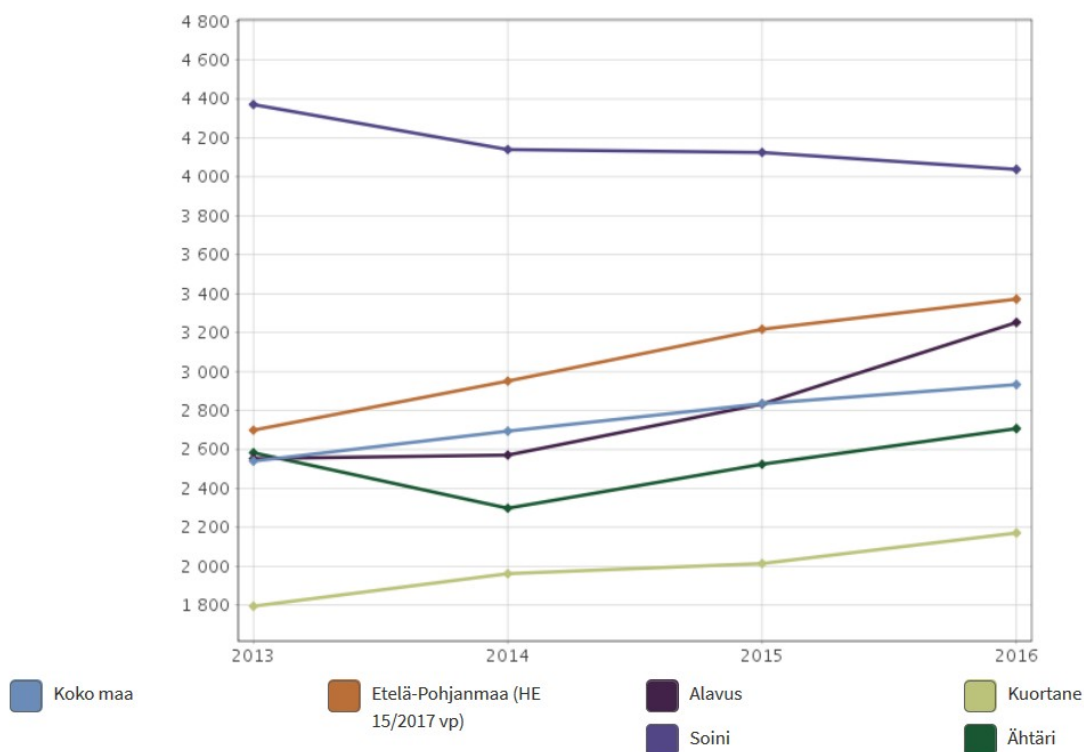
2.7 Talous ja elinvoima

Kuortaneen kunnassa vuosi 2017 oli kokonaisuudessaan hyvä. Ylijäämää kertyi ja kunnan lainamäärä pieneni. Talousarvioita heikensi verkko-osuuskunta Kuuskaistan yrityssaneerausmenettely sekä Kuismankartanon purkaminen.

Vuosina 2013-2016 Kuortaneen lainakanta euroa/asukas on ollut lievässä nousussa lähinnä investoinneista johtuen ollen kuitenkin selkeästi matalampi kuin koko maassa, Etelä-Pohjanmaalla ja vertailukunnissa. Lainakanta-indikaattori ilmaisee kunnan lainakannan asukasta kohti euroina. Kunnan lainakannalla tarkoitetaan korollista vierasta pääomaa. Vuonna 2016 Kuortaneen lainakate oli 2171 euroa/asukas, kun se vuonna

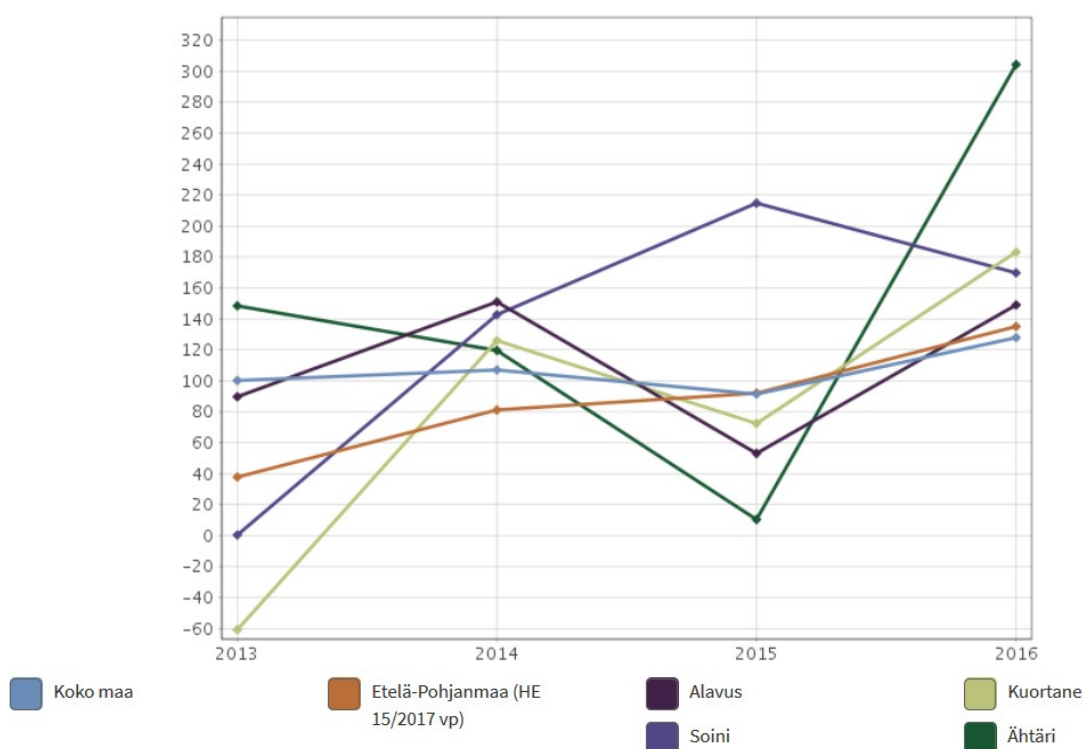
2017 laski 1919 euroon/asukas. Vuonna 2017 nettoinvestointeja kertyi huomattavasti vähemmän kuin vuosikate oli, mikä mahdollisti lainamäärän vähenemisen ja lainakanta-indikaattorin pienenemisen.

Kuva 19. Lainakanta euroa/asukas 2013-2016

Vuosikate % poistoista-indikaattori ilmaisee kuntien vuosikatteen prosenttina poistoista. Poistot kuvaavat keskimääräistä vuosittaista korvausinvestointitarvetta. Mikäli vuosikate kattaa poistot (korvausinvestoinnit), kunnan ei tarvitse velkaantua, realisoida käyttöomaisuuttaan tai pitkäaikaisia sijoituksiaan tai vähentää toimintapääomaansa pitääkseen palvelujen tuotantovälineet toimintakunnossa. Jos vuosikate jää negatiiviseksi, tulo-rahoitus ei riitä edes juokseviin menoihin. Kuortaneella vuosikate % poistoista on ollut 2016 183,2. Vuonna 2017 se laski hieman ollen 143. Vuonna 2017 vuosikate oli 2 176 000 euroa ja normaalit suunnitelmien mukaiset poistot 1 224 772 euroa sekä pureton Kuismankartanon menojännökseen liittyvä arvonalennus 296 995 euroa.

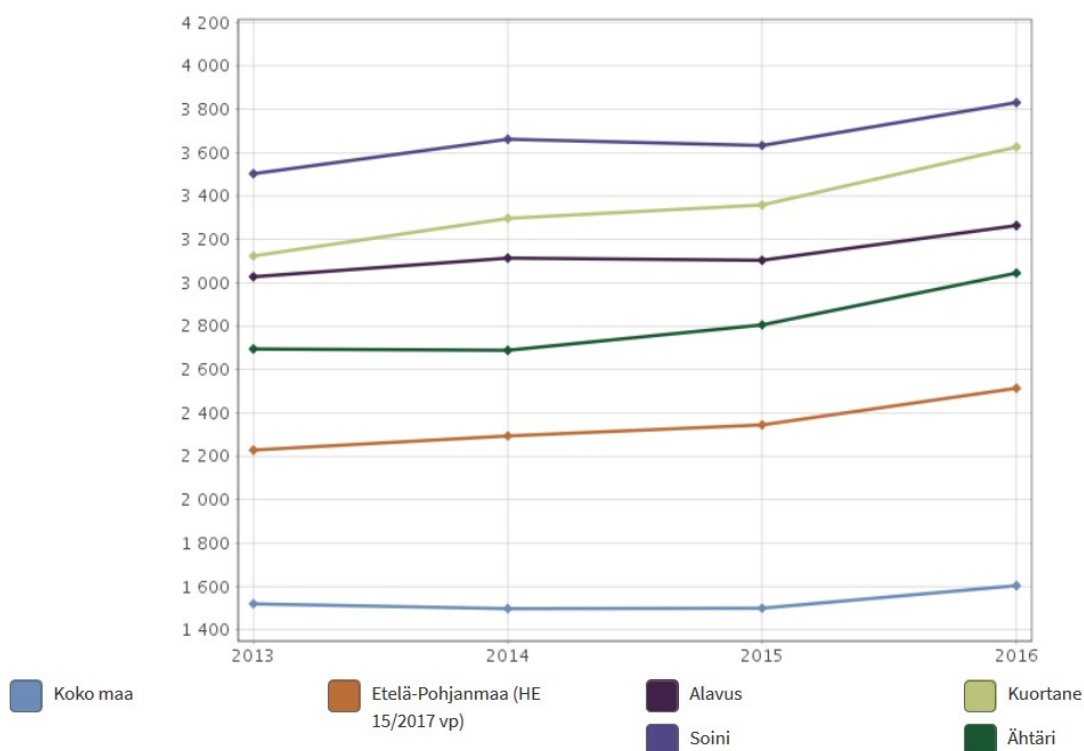

Kuva 20. Vuosikate % poistoista

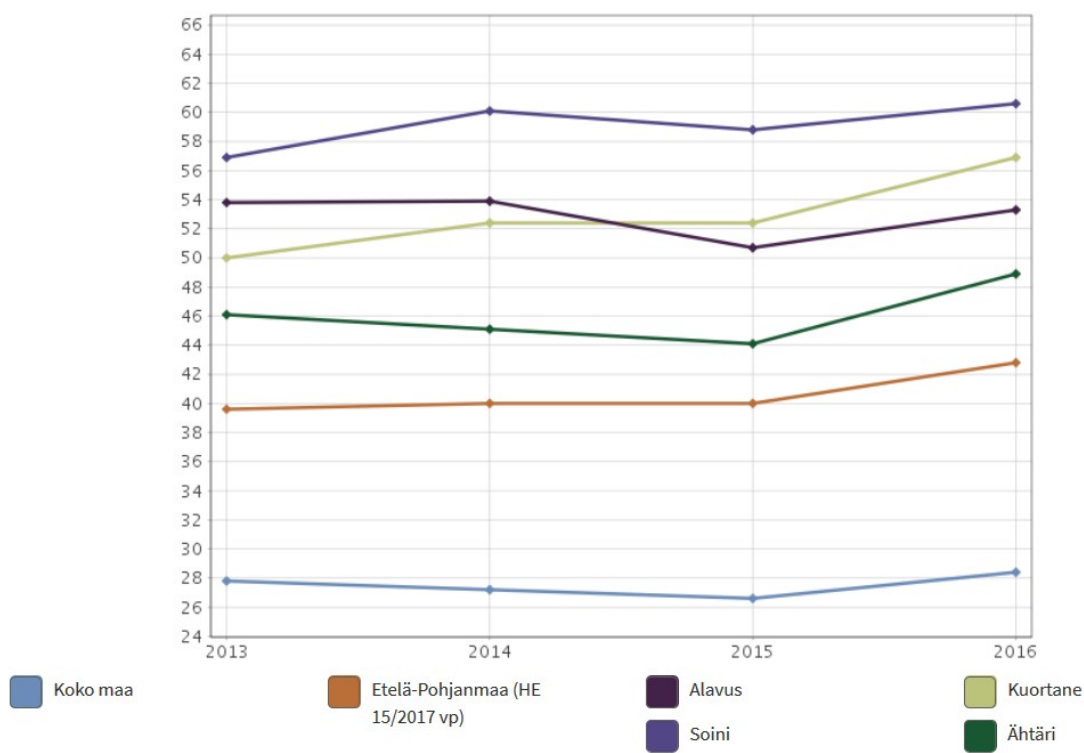
Valtionosuudet yhteensä euroa/asukas - indikaattori ilmaisee kunnan valtionosuudet yhteensä asukasta kohti euroina. Suoraan tuloslaskelman valtionosuuserään sisältyvät käyttötalouden valtionosuudet ja -avustukset. Näitä valtionosuuksia ovat sosiaali- ja terveystoimen valtionosuudet sekä opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuudet sekä kuntien yleinen valtionosuus ja harkinnanvarainen rahoitusavustus. Muut valtiolta saadut tuet ja avustukset merkitään toimintatuottoihin omaksi ryhmäkseen. Tällaisia valtion maksamia tukia ovat mm. valtionavustus perustoimeentulotukeen, työllistämistuki, kuntien yhdistymisavustukset ja maakunnan kehittämisraha. Kuortaneella valtionosuudet asukasta kohden ovat vertailukuntien yläpäässä ollen 3626 euroa vuonna 2016.

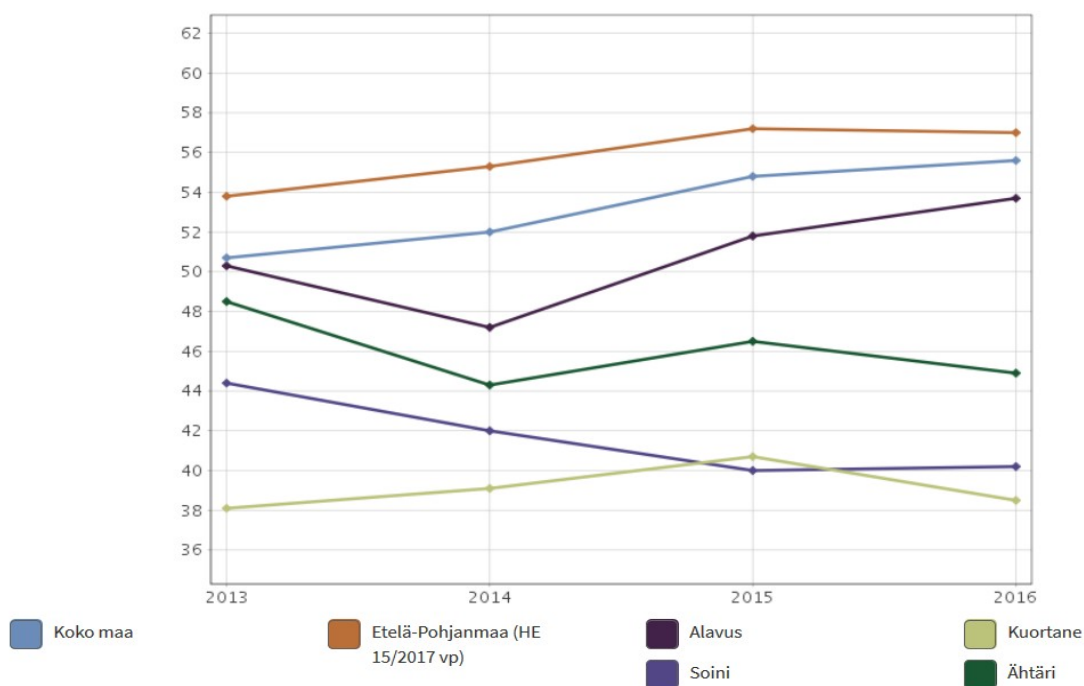
Kuva 21. Valtionosuudet yhteensä euroa/asukas

Valtionosuudet % nettokustannuksista - indikaattori ilmaisee kunnan valtionosuudet % nettokustannuksista. Kuortaneella valtionosuuksilla katetaan yli puolet nettokustannuksista, kun koko maassa valtionosuuksilla katetaan vain 28,4% (2016). Kuntastrategiassa on huomioitu verotulojen suhde valtionosuuksiin (83%) ja tavoite onkin parantaa verotulojen ja valtionosuuksien suhdetta verotulojen kehittymisen johdosta saamalla kuntaan lisää veronmaksajia.

Kuva 22. Valtionosuudet % nettokustannuksista 2013-2016.

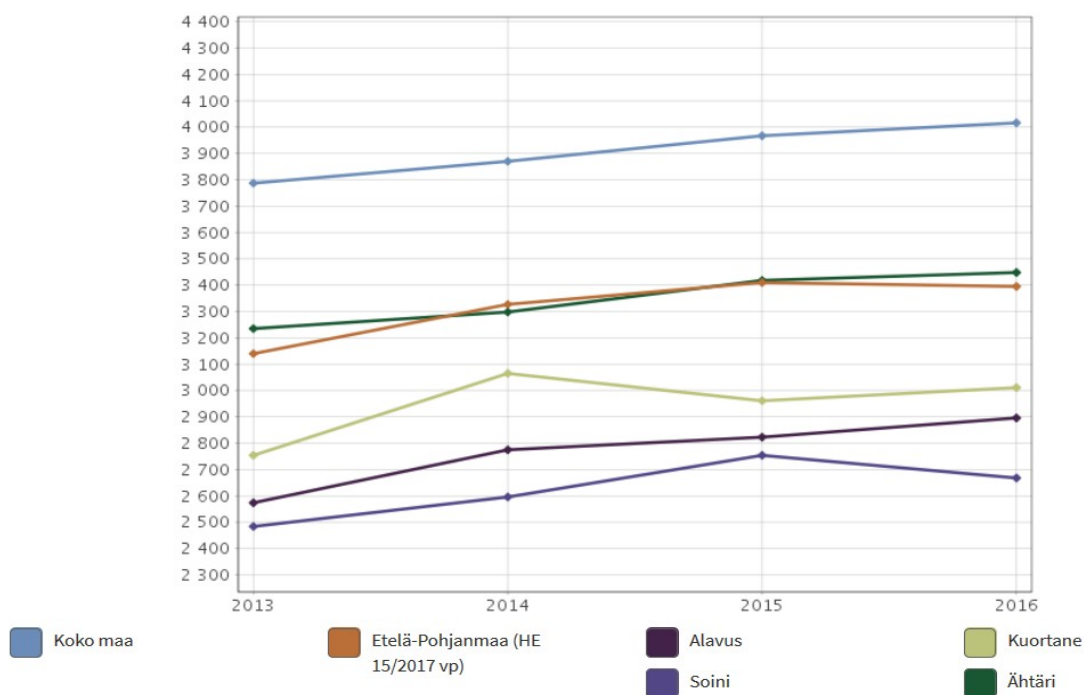
Suhteellinen velkaantuneisuus %-tunnusluku kertoo, kuinka paljon kunnan käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun. Tunnusluvun osoittajaan merkitään tarkasteluvuoden tilinpäätöksen koko vieras pääoma vähennettynä saaduilla ennakkomaksuilla. Käyttötulot muodostuvat tilikauden toimintatuotoista, verotuloista ja käyttötalouden valtionosuuksista. Kuortaneen suhteellinen velkaantuneisuus prosentti on pysynyt vuodesta 2013 alhaisempana kuin vertalukuntien, Etelä-Pohjanmaan ja koko maan ollen vuonna 2017 38,5. Vuonna 2017 se on pudonnut edelleen ollen 34.

Kuva 23. Suhteellinen velkaantuneisuus %.

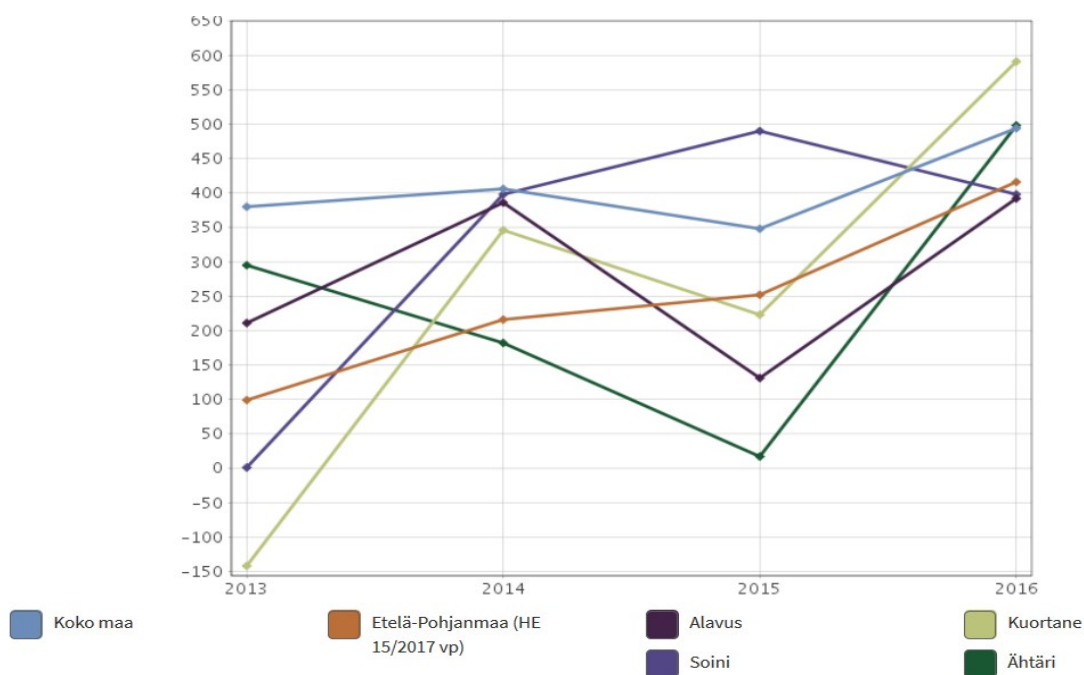
Verotulot olivat Kuortaneella vuonna 2016 3011 euroa/asukas, mikä on paremmin kuin kahdessa vertailukunnassa, mutta vähemmän kuin Etelä-Pohjanmaalla 3395 euroa/asukas. Vuonna 2017 verotulot ovat nouseet hieman ollen 3108 euroa/asukas.

Kuva 24. Verotulot euroa/asukas 2013-2016

Vuosikate indikaattori ilmaisee kuntien vuosikatteen euroina asukasta kohti. Se osoittaa sen tulorahoituksen, joka juoksevien menojen jälkeen jää jäljelle käytettäväksi investointeihin, sijoituksiin ja lainojen lyhennyksiin. Vuosikate on keskeinen kateluku arvioitaessa tulorahoituksen riittävyyttä ja se on riittävä, jos vuosikate on vähintään käyttöomaisuuden poistojen suuruinen. Kuortaneella vuosikate on ollut vuonna 2016 591 euroa/asukas, mikä on parempi kuin vertailukunnissa, Etelä-Pohjanmaalla tai koko maassa. Vuonna 2017 vuosikate Kuortaneella oli 598 euroa/asukas, ja koska nettokassavirta oli positiivinen, voitiin kunnan lainoja lyhentää.

Kuva 25. Vuosikate, euroa/asukas 2013-2016

Suomen yrittäjät kartoittaa joka toinen vuosi Elinkeinopoliittinen mittaristo (ELPO) -kyselyllä kuntien ja yrittäjien yhteistyötä sekä elinkeinopolitiikan tilaa valtakunnallisesti, alueellisesti ja kuntakohtaisesti. Tutkimuksen tarkoitus on selvittää yrittäjien käsityksiä kuntien elinkeinopolitiikasta sekä kuntien ja yrittäjien yhteistyön kehittymistä. Kysely toteutetaan kahden vuoden välein, viimeisin keväällä 2018. Koko raportti luettavissa www.yrittajat.fi/sites/default/files/elpo2018_kuortane_etelapohjanmaa.pdf

Kuortaneen kokonaisarvosana kunnan elinkeinopolitiikasta on noussut vuodesta 2016 ollen kuitenkin matalampi kuin 2014. Vastaavia yrityksiä oli 17. Mittaristossa tutkitaan seitsemää eri osa-aluetta;

- elinkeinopolitiikkaa ja resursseja
- kunnan päätöksenteon yrittäjälähtöisyyttä
- kunnan viestintää ja tiedottamista
- koulutusta ja osaamista
- kunnan hankintapolitiikkaa
- kuntapalveluita ja infrastruktuuria
- kunnan elinkeinotoimen, elinkeino- tai kehitysyhtiön tai vastaavan toimintaa

Kaikilla seitsemällä osa-alueella tulokset ovat olleet paremmat kuin 2016, mutta heikommät kuin vuonna 2014. Arviointi tapahtuu kouluarvosanoilla 4-10. Parhaat tulokset

tulevat kuntapalveluiden ja infrasturktuurin osa-alueelta (7,1), joka tarkoittaa sitä, että kunta kunta järjestää julkiset palvelut tehokkaasti ja laadukkaasti, huomioi yritysten kaavoitustarpeet, huolehtii yritysten tila- ja tonttitarpeista sekä huolentii liikenne- ja tietoliikenneyhteyksistä. Heikoin tulos (6,1) tulee kunnan hankintapolitiikasta, jossa yrittäjät kokevat, että kunnan hankintaosaaminen ei ole riittävällä tasolla, kunta ei toteuta julkisia hankintoja huomioiden paikallisia pk-yrityksiä eikä huomioi paikallisia yrityksiä pienhankinnoissa. Lisäksi yritykset kokevat, että heillä ei ole tasavertaista mahdollisuutta tuottaa kunnan järjestämisvastuulla olevia palveluita. Yritykset kokevat, että kunta ja yritykset tekevät yhteistyötä, mutta elinkeinopolitiikan tavoitteita ei aseteta yhdessä. Kunnan päätöksenteon ei koeta olevan yrittäjälähtöistä, mutta viestintä ja tiedottaminen toimivat.

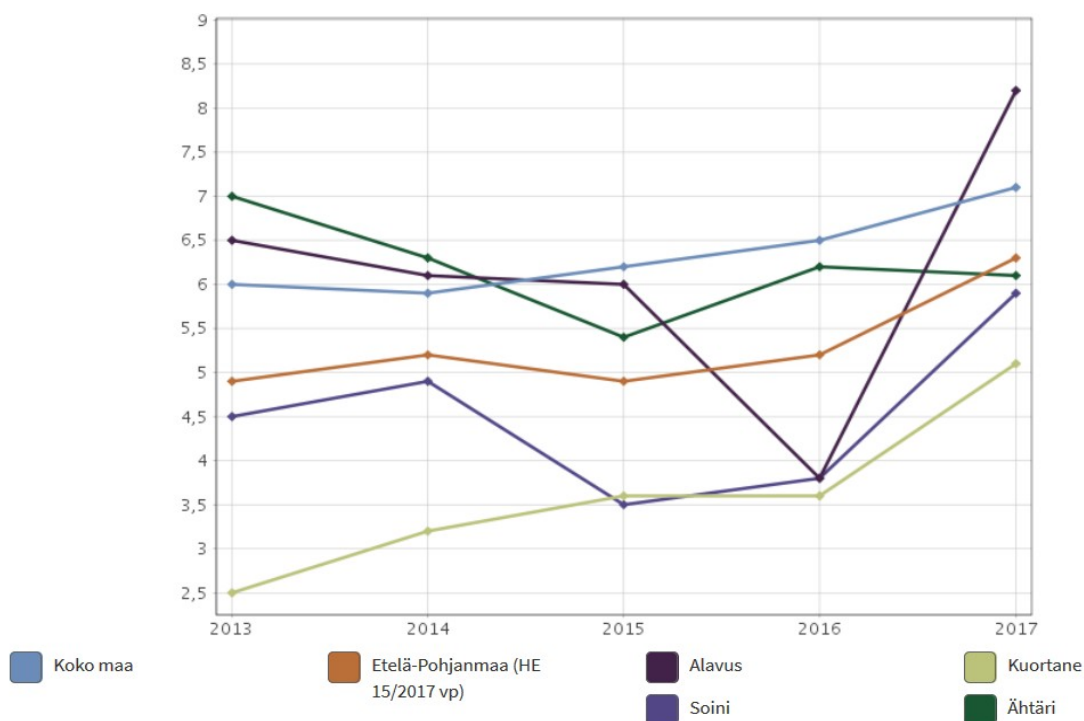
2.8 Lapset, varhaisnuoret ja lapsiperheet

Kuusiolinna Terveys Oy on vastannut Kuortaneella perhepalveluista 1.1.2016 alkaen. Perhepalveluiden kokonaisuus käsittää perheneuvonnan, asiantuntija- ja terapiapalvelut, äitiys- ja lastenneuvolatoiminnan, koulu- ja opiskeluterveydenhuollon, ennaltaehkäisevän perhetyön, lapsiperheiden kotipalvelun, tehostetun perhetyön sekä perhekuntoutuksen. Asiantuntija- ja terapiapalveluita sekä perheneuvontaa tarjoaa Osviitta. Osviitassa toimii Kuusiolinnan moniammatillinen työryhmä, jonka jäsenet edustavat psykologian, sosiaalityön, puheterapian ja toimintaterapian asiantuntemusta. Työyksikköön kuuluu sekä yksilö- että perheterapiakoulutettuja työntekijöitä. Yksiköllä on käytettävissä konsultoiva lääkäri. Kuusiolinna Terveys Oy on lisännyt toimintakaudellaan ennaltaehkäisevää työtä ja pyrkinyt oikea-aikaiseen asiakaslähtöiseen puuttumiseen, jolloin tilanteet eivät pääse eskaloitumaan. Esimerkiksi vastasyntyneille perheille tarjotaan perhepalveluita 8 tuntia automaattisesti ja kouluissa toimii psykiatrinen sairaanhoitaja (merkkari). Vuonna 2017 merkkari hoito Kuortaneella 200 erillistä tapausta ja koulupsykologilla oli 455 käyntiä.

Kuortaneen varhaiskasvatuksessa toimii VEKARA eli varhaiserityiskasvatuksen viranomaistyöryhmä. Työryhmän tehtävänä on toteuttaa ja kehittää yhteistyötä varhaiskasvatuksen, terveydenhuollon, sosiaalitoimen, koulun ja eri kuntoutustahojen kanssa lasten kehityksen ja kasvun turvaamiseksi ja tukemiseksi.

0-17 vuotiaista lapsista on Kuortaneella tehty vähemmän lastensuojeluilmoituksia kuin vertailukunnissa, Etelä-Pohjanmaalla ja koko maassa. Indikaattori ilmaisee niiden lasten lukumäärän joista on vuoden aikana tehty lastensuojeluilmoitus. Yhdestä lapsesta on saatettu tehdä useampi ilmoitus, mutta lapsi on lukumäärissä kertaalleen. Luku on nousussa osittain siksi, että ilmoituskynnys on madaltunut ja lasten ongelmiin reagoidaan helpommin tekemällä siitä myös ilmoitus viranomaisille.

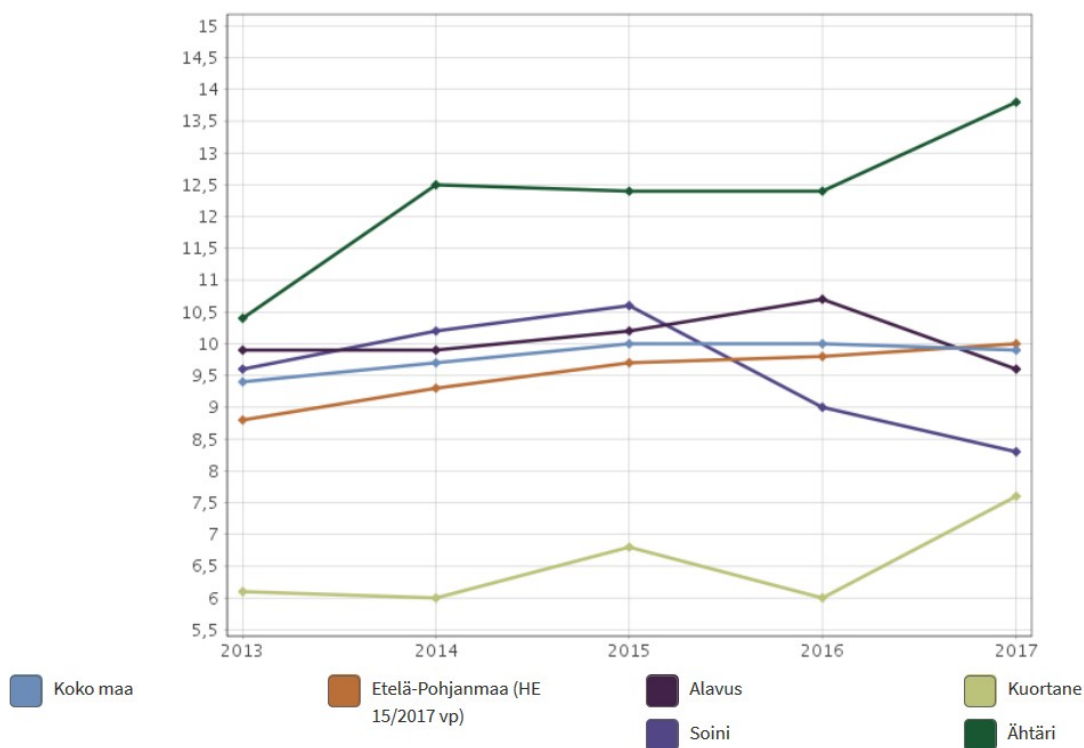
Kuva 26. 0-17 vuotiaat lapset, joista on tehty lastensuojeluilmoitus, % vastaavanikäisestä väestöstä 2013-2017.

Elatustukea saaneiden lasten % osuus 0-17 vuotiaista lapsista on Kuortaneella ollut pienempi 2013-2017 ja on edelleen pienempi kuin vertailukunnissa, Etelä-Pohjanmaalla ja koko maassa. Osuus on kuitenkin hieman noussut ollen 7,6% 2017, kun se edellisellä vuonna on ollut 6%. Elatustuella tarkoitetaan elatusavun puuttuessa sen sijasta tai elatusavun ollessa lapsen elatukseen riittämätön sen lisäksi valtion varoista lapsen elatukseen suoritettavaa avustusta. (kuva 27)

Myös toimeentulotukea saavien lapsiperheiden osuus, % lapsiperheistä on Kuortaneella pienempi kuin vertailukunnissa, Etelä-Pohjanmaalla ja koko maassa. Yksinhuoltajaperheillä on huomattavasti suurempi riski joutua turvautumaan

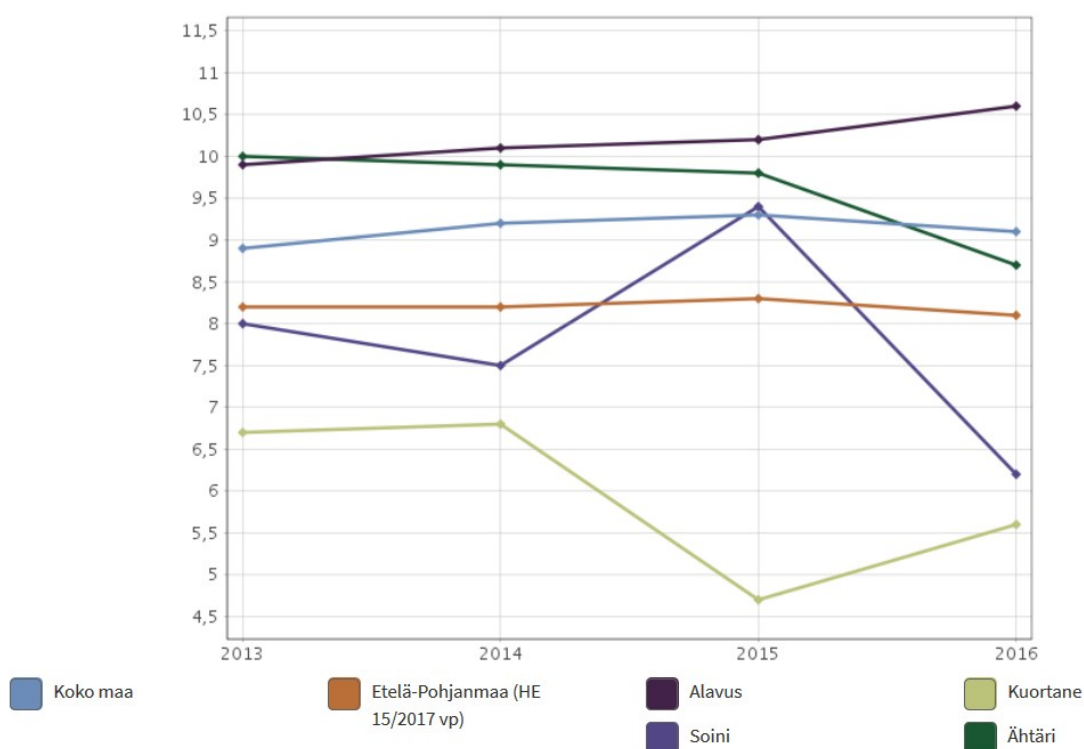

toimeentulotukeen kuin kahden huoltajan perheillä. Osa yksinhuoltajaperheistä on jatkuvaa tukea tarvitsevia köyhinä pidettäviä lapsiperheitä. Osa tarvitsee tukea elämäntilanteensa takia lyhytaikaisesti varsinkin yksinhuoltajuuden alussa. (kuva 28)

Kuva 27. Elatustukea saaneet lapset, % 0-17 vuotiasita 2013-2017

Kuva 28. Toimeentulotukea saaneet lapsiperheet, % lapsiperheistä 2013-2016

Nuorten hyvinvoinnin nykytilan kuvaukseen on käytetty kevään 2017 kouluterveyskyselyn tuloksia. Kouluterveyskyselyn mukaan Kuortaneen alakoululaiset (4-5lk) ovat hieman muuta Suomea tyytymättömämpiä elämäänsä ja kokevat keskimääräistä enemmän olevansa tärkeä osa nettiyhteistöä. Terveystilansa alakoululaiset kokevat keskimääräistä useammin keskinkertaiseksi tai huonoksi. Suurimmat poikkeamat valtakunnan keskiarvoon löytyivät nuhasta ja kurkkuivusta sekä silmäoireista, joista Kuortaneella kärsitään muuta maata enemmän.

Alakoululaiset syövät keskimääräistä monipuolisemmin mutta liikkuvat muuta maata vähemmän ja käyttävät/ovat kokeilleet päihteitä keskiarvoa useammin (tupakka 6%, nuuska 3%) ja kokevat nettiriippuvuutta muuta maata enemmän. Koulussa sen sijaan viihdytään muuta maata paremmin.

Keskusteluyhteys vanhempiin koetaan muuta maata huonommaksi ja vanhempien taholta kohdataan sekä fyysistä (11%) että henkistä (18%) väkivaltaa useammin kuin muualla Suomessa. Koulukiusaaminen on muuta maata vähäisempää ja koulusta löytyy aikuisia kenen kanssa jutella (kuraattorin käyttöaste muuta maata korkeampi). Koettiin, että

terveysrarkastuksessa puhuttiin lapselle tärkeistä asioista vaikka kotiasioista puhuttiin muuta maata harvemmin.

Yläkoulun osalta kouluterveyskyselyn toteutus epäonnistui (verkon kaatuminen ja sähkökatkot), joten tuloksiin on syytä suhtautua varauksella. Testin toteutuksen epäonnistumisesta tiedotettiin myös THL:ää.

Nuoret kokevat, että asuinalueella ei ole tarpeeksi oleskelutiloja nuorille. Myös harrastuneisuus on muuta maata vähäisempää. Päihteitä on kokeiltu muuta maata enemmän mutta niiden säännöllinen käyttö on muuta maata vähäisempää. Nuoret kokevat myös muuta maata enemmän että viettävät liikaa aikaa netissä.

Yläkoululaiset pitävät koulunkäynnistä muuta maata vähemmän ja vastausten mukaan myöskään vanhemmat eivät pidä koulunkäyntiä niin tärkeänä. Myös koulu-uupumusta on hieman muuta maata enemmän mutta luvattomia poissaoloja ja myöhästymisiä vähemmän. Luokan työrauha koetaan muuta maata huonommaksi mutta toisaalta oppilaat viihtyvät paremmin yhdessä. Nuoret kokevat keskusteluyhteyden vanhempiinsa keskivertoa huonommaksi vaikka perheillä näyttää riittävän yhteistä aikaa.

Tulosten mukaan suurimmat poikkeukset löytyy koulukiusaamisesta (muuta maata selvästi yleisempää) eivätkä nuoret koe saavansa vaikuttaa riittävästi koulun asioihin (paitsi koulutyön suunnittelu) mutta toisaalta kokevat olevansa tärkeä osa kouluyhteisöä. Oppilaat ovat kertoneet kiusaamisesta koulunaikuisella keskimääräistä useammin mutta eivät osaa arvioida mitä kiusaamiselle on sen jälkeen tapahtunut (ei ole pysynyt samana eikä loppunut eikä pahentunut). Viimeisen osion vastauksissa on paljon keskenään ristiriitaisia vastauksia, joten niitä ei tässä käsitellä.

Lukiossa oppilaat ovat hieman muuta maata tyytyväisempiä elämäänsä vaikka yksinäisyyttä tunnetaankin muuta maata enemmän. Terveystilansa lukiolaiset kokivat myös keskimääräistä paremmaksi, liikkuvat muuta maata enemmän. Lukiolaiset syövät keskimääräistä monipuolisemmin vaikka aamupala jää useammin väliin kuin muualla Suomessa. Päihteiden käyttö on muuta maata vähäisempää (poikkeuksena nuuska joka

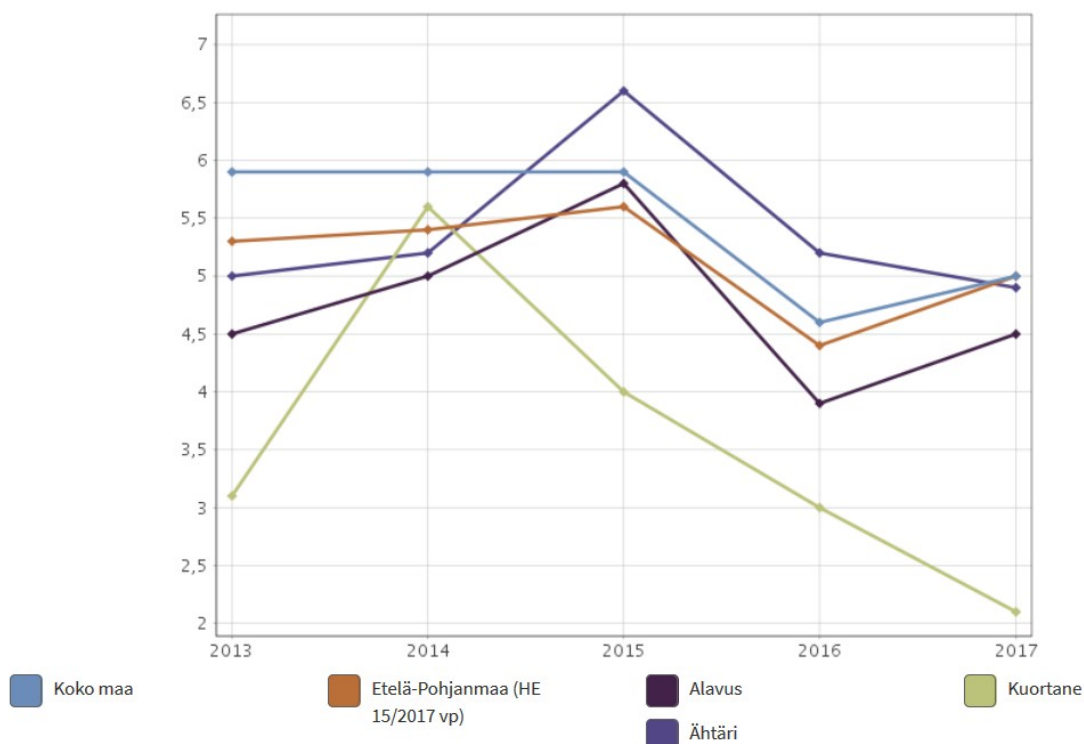
on hieman muuta maata yleisempää). Lukiolaiset pitävät koulunkäynnistä muuta maata vähemmän. Fyysisissä työoloissa eniten kritiikkiä saivat valaistus ja hankalat työtuolit.

Ammatillisessa oppilaitoksessa opiskelevat 1. ja 2. vuoden opiskelijat kokevat olevansa muuta maata tyytyväisempiä elämäänsä ja kokevat terveydentilansa hyväksi ja pitävät koulunkäynnistä muuta maata enemmän. He liikkuvat paljon eivätkä ole ylipainoisia. Myös ammattikoululaisilla päihteistä nuuskan käyttö oli muuta maata yleisempää.

2.9 Nuoret aikuiset

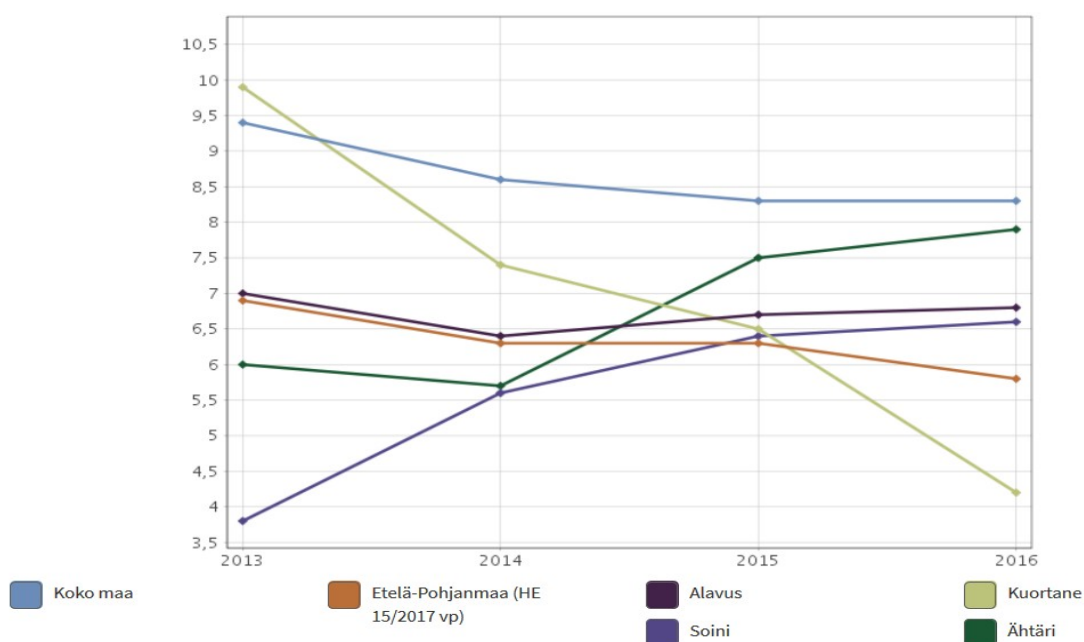
Tilastollisesti kuortanelaisten nuorten aikuisten mielenterveys ja koulutus ovat hyvällä tasolla. Toimeentulotukea saadaan keskimääräistä vähemmän ja työllisyystilanne on parempi kuin vertailukohteissa keskimäärin. 18-24-vuotiasta nuorista depressiolääkeistä korvauksia saa Kuortaneella huomattavasti pienempi osa kuin vertailukohteissa.

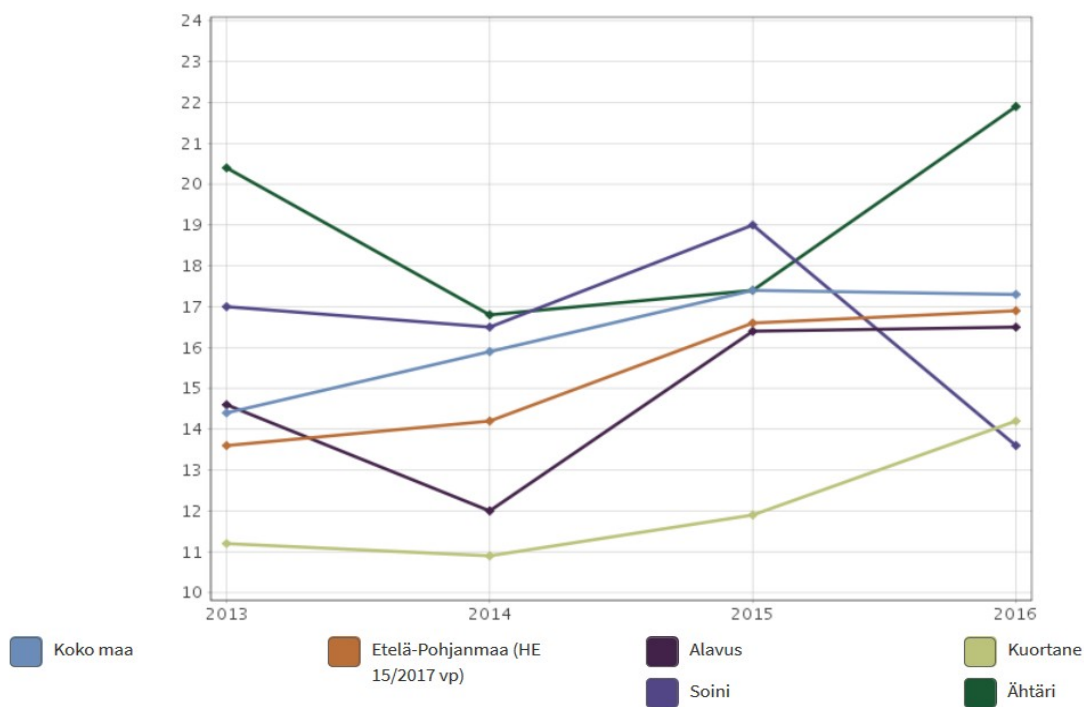

Kuva 29. Depressiolääkkeistä korvausta saaneet 18-24-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä 2013-2017

Koulutuksen ulkopuolelle jääviä 17-24-vuotiaita on Kuortaneella puolta vähemmän kuin koko maassa ja huomattavista vähemmän kuin Etelä-Pohjanmaalla ja vertailukunnissa. Luku on ollut suurempi 2013 kuin missään vertailukohteessa, mutta tullut nopeasti alaspäin vuoteen 2016 mennessä (kuva31). Nuorisotyöttömiä Kuortaneella on hieman vähemmän kuin Etelä-Pohjanmaalla ja koko maassa. Luku on kuitenkin ollut lievässä nousussa vuoteen 2016 mennessä. (kuva 30)

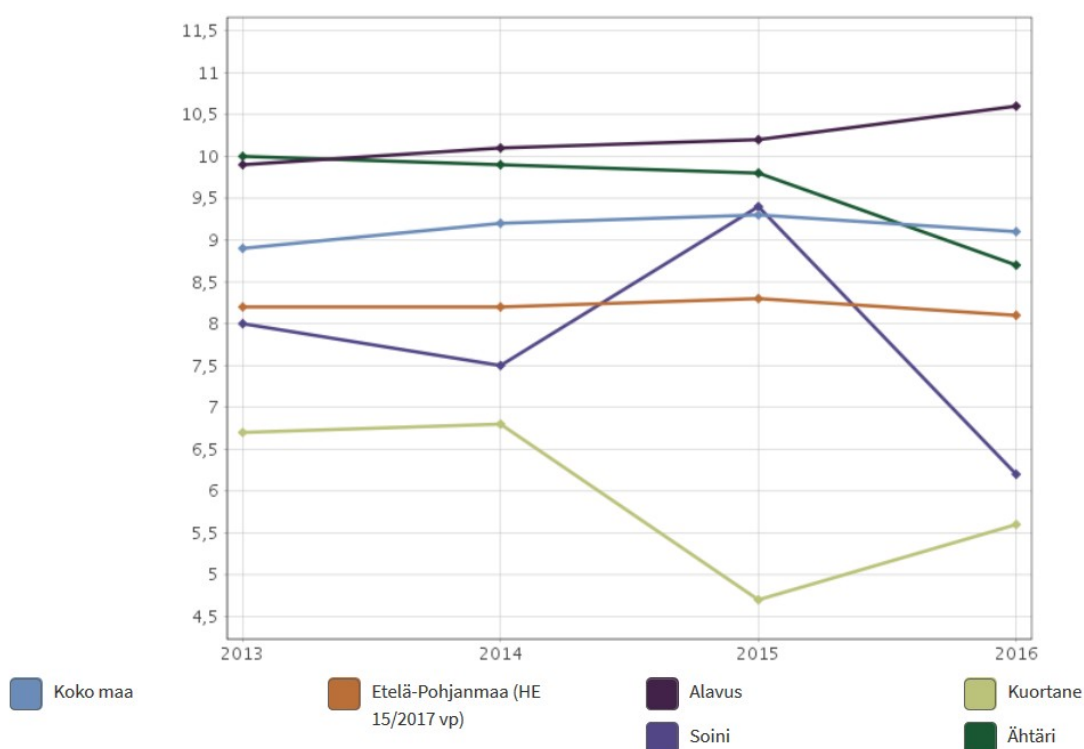
Kuva 30. Koulutuksen ulkopuolelle jääneet 17-24-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä 2013-2016

Kuva 31. Nuorisotyöttömät, % 18-24-vuotiaasta työvoimasta 2013-2016

Toimeentulotukea saaneiden 18-24 vuotiaiden nuorten aikuisten % osuus samanikäisestä väestöstä on Kuortaneella huomattavasti pienempi kuin vertailukunnissa, Etelä-Pohjanmaalla tai koko maassa.

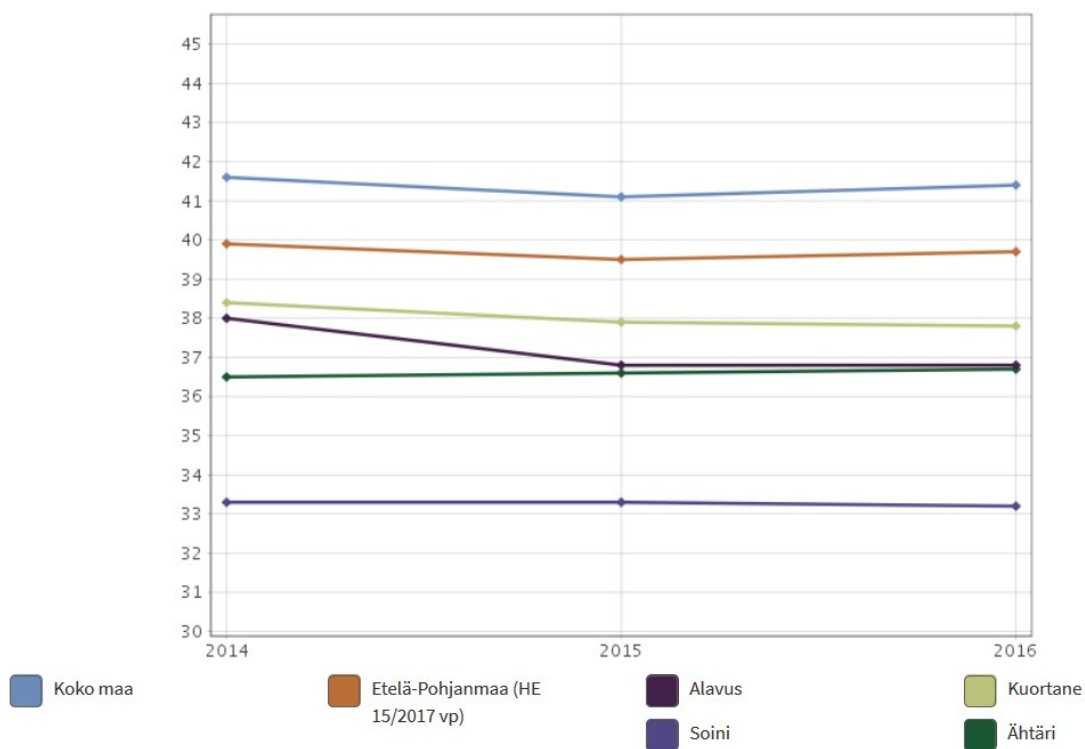

Kuvio 32. Toimeentulotukea saaneet 18-24-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä

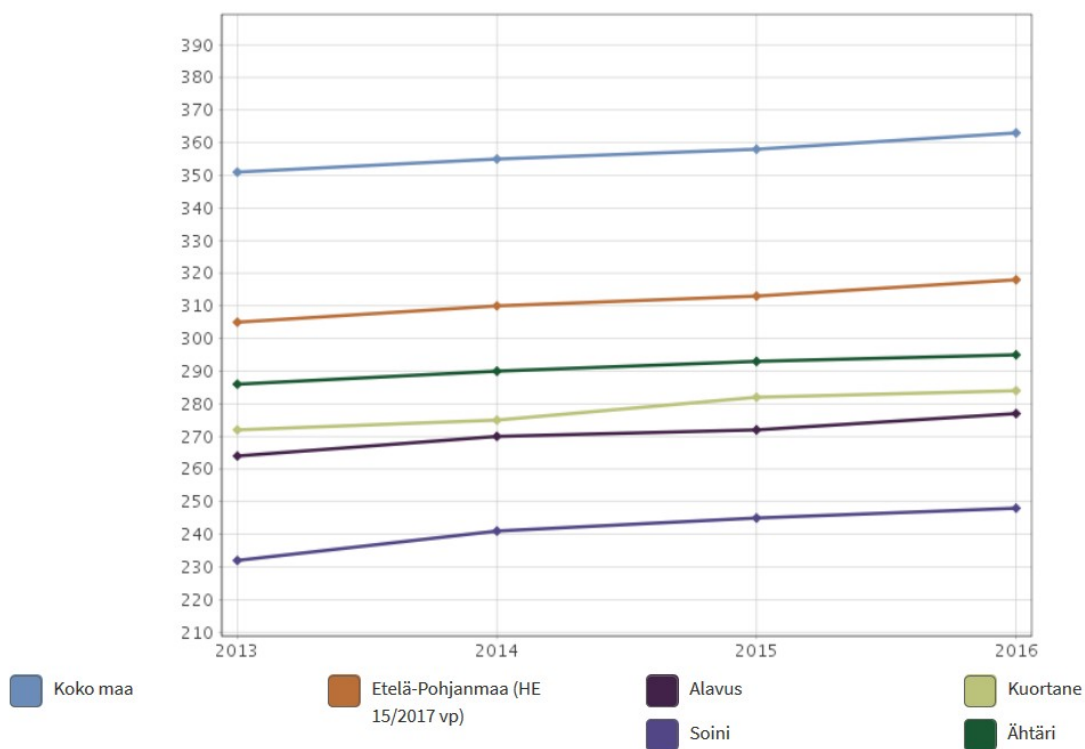
2.10 Työikäiset aikuiset

Työllisten osuus koko väestöstä on Kuortaneella hieman vertailukuntia suurempi mutta alhaisempi kuin Etelä-Pohjanmaalla sekä koko maassa (kuva 33). Koulutustasomittain ilmaisee väestön koulutustason perusasteen jälkeen suoritettua korkeimman koulutuksen keskimääräisen pituuden mukaan. Esimerkiksi koulutustasoluku 246 osoittaa, että teoreettinen koulutusaika henkeä kohti on 2,5 vuotta peruskoulun suorittamisen jälkeen. Kuortaneella keskimääräinen väestön koulutusaika on vajaat kolme vuotta kuten vertailukunnissakin. Etelä-Pohjanmaalla koulutusaika on reilut 3 vuotta ja koko maassa vähän yli 3,5 vuotta. (kuva 34)

Kuva 33. Työllisten %-osuus koko alueen väestöstä.

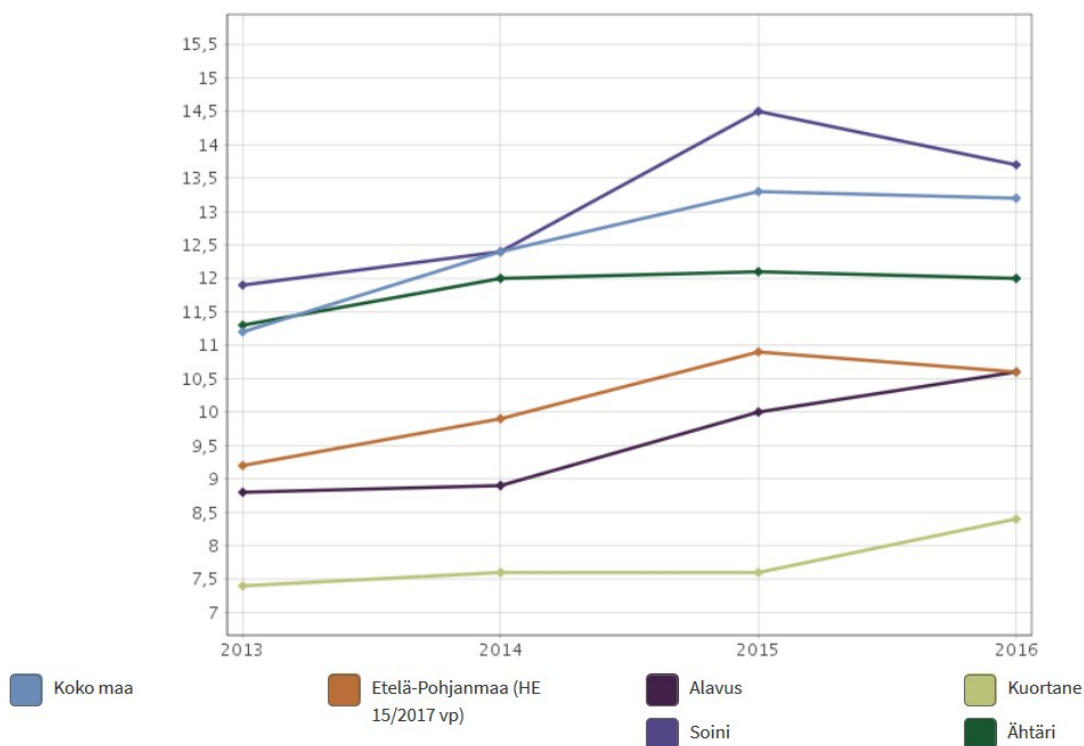

Kuva 34. Koulutustasomittain 2013-2016

Työttömien osuus työvoimasta Kuortaneella on ollut ja on edelleen alhaisempi kuin vertailukunnissa tai koko maassa. Tietyillä aloilla kunnassa kärsitään työvoimapulasta. Työ antaa elämälle jäsenyyksen, työssä joutuu kontakteihin ja kokemusten jakoon muiden ihmisten kanssa, työ luo yhteisöllisiä tavoitteita ja arvoja, antaa sosiaalisen identiteetin ja statuksen sekä pakottaa aktiiviseksi.

Toimeentulotukea saavien yli 18-vuotiaiden osuus Kuortaneella on kasvanut tasaisesti 2013-2016. Vuonna 2013 toimeentulotuen saajia oli 83 ja vuonna 2016 101. Toimeentulotuki on sosiaalihuoltoon kuuluvaa viimesijaista taloudellista tukea, jonka tarkoituksena on turvata henkilön ja perheen toimeentulo ja edistää itsenäistä selviytymistä. Toimeentulotuen avulla turvataan henkilön ja perheen ihmisarvoisen elämän kannalta vähintään välttämätön toimeentulo.

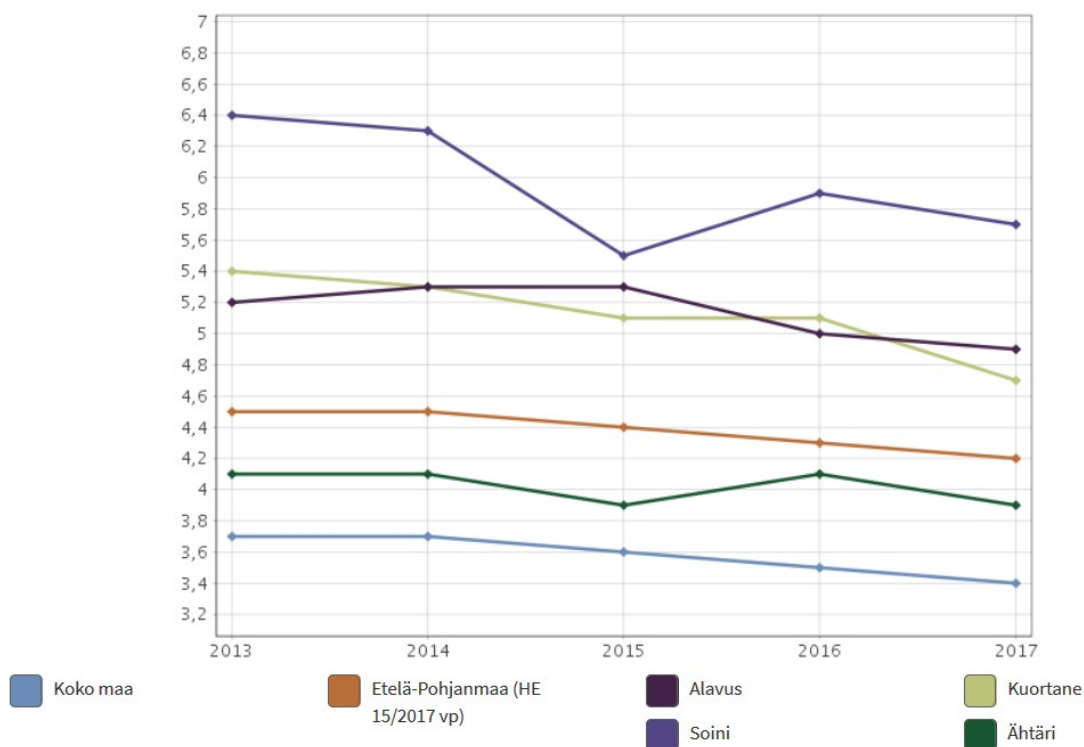

Kuva 35. Työttömät % työvoimasta

Mielenterveyden ja käyttäytymisen häiriöiden vuoksi työkyvyttömyyseläkettä saavat 25 - 64-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä idikaattori ilmaisee mielenterveyden ja käyttäytymisen häiriöiden vuoksi työ- ja/tai kansaneläkejärjestelmästä työkyvyttömyyseläkettä saaneiden osuuden. Kuortaneella heidän osuutensa on lievästi

laskenut 2013-2017 ollen samaa tasoa kuin vertailukunnissa mutta korkeampi kuin koko maassa keskimäärin.

Kuva 36. Mielenterveyden ja käyttäytymisen häiriöiden vuoksi työkyvyttömyyseläkettä saavat 25 - 64-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä 2013-2017

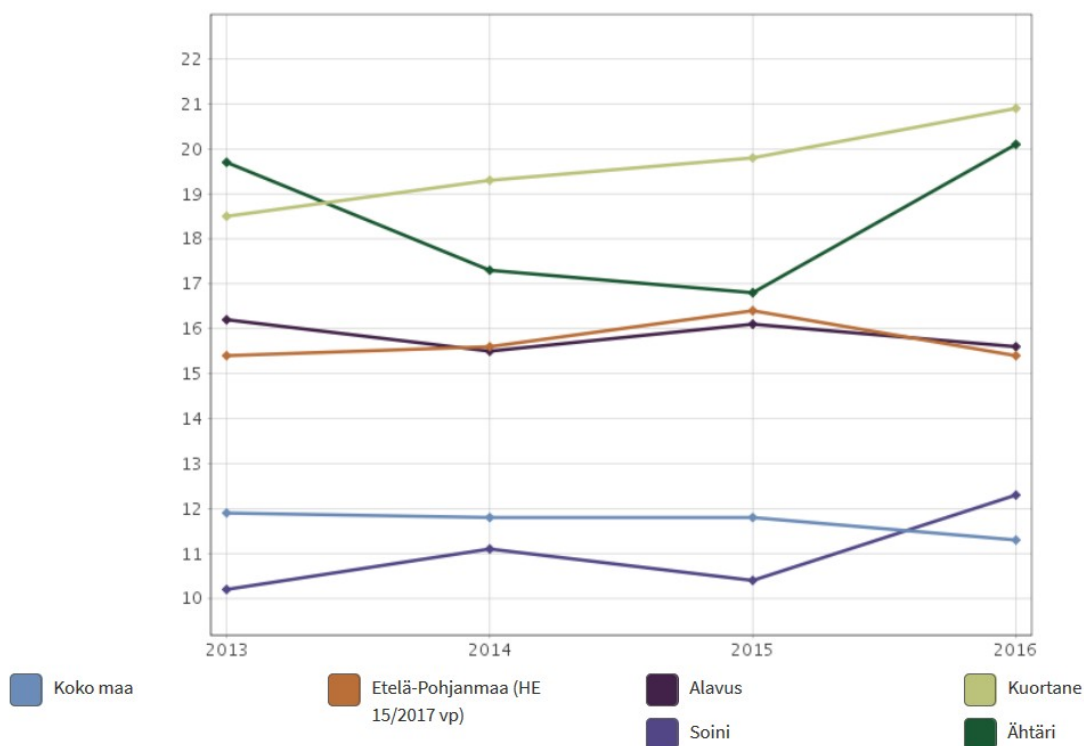
2.11 Ikäihmiset

Ikäihmistien palvelut ovat lisääntyneet Kuortaneella kunnan liittyttyä alueelle perustettuun yhteisyritykseen Kuusiolinna Terveys Oy. Kunnassa on aloitettu ikätoripalvelu, jossa kuntalaiset saavat tietoa yli 65-vuotiaiden palveluista, etuuksista ja virkistysmahdollisuuksista. Ikätori tekee runsaasti yhteistyö järjestöjen/yhdistysten ja muiden palveluntuottajien kanssa. Esimerkiksi SPR järjestää vapaaehtoisystävä-toimintaa ja seurakunnan kanssa tehdään yhteistyö kerhotoiminnassa. Ikätorilla toimii muistikaffila, reenivintti, ikätorin vertaisparkki sekä päivätoimintaa. Toiminnot ovat olleet suosittuja ja kävijämäärät ovat kasvaneet. Lisäksi tehdään kotikäyntejä palveluohjaajan, muistihoitajan ja fysioterapeutin toimesta. Ennaltaehkäisevänä työnä tehdään kotikäynti jokaisen 80 vuotta täyttäneen kuntalaisen luona. Suurin haaste toiminnalle on kuljetukset, jotka täytyy osaan toimintaan järjestää itse.

Yhteisyrityksen myötä Kuortaneella on alkanut kotisairaalapalvelu, jossa tarjotaan sairaalatason, yksilöllistä ja asiakaslähtöistä hoitoa potilaan omassa kodissa tai hoitopaikassa. Tämän lisäksi kotihoito on aloittanut yöhoidon asiakkaiden kotona tai hoitopaikassa.

Kuortaneella säännöllisen kotihoidon tuen piirissä on joka viides 75 vuotta täyttänyt kuntalainen kyseisessä ikäryhmässä, mikä on enemmän kuin vertailukunnissa tai koko maassa. Tähän indikaattoriin ei sisällytetä asiakkaita, jotka ovat laitoshoidossa tai asumispalvelujen piirissä, vaikka heillä olisi palvelu- ja hoitosuunnitelma voimassa.

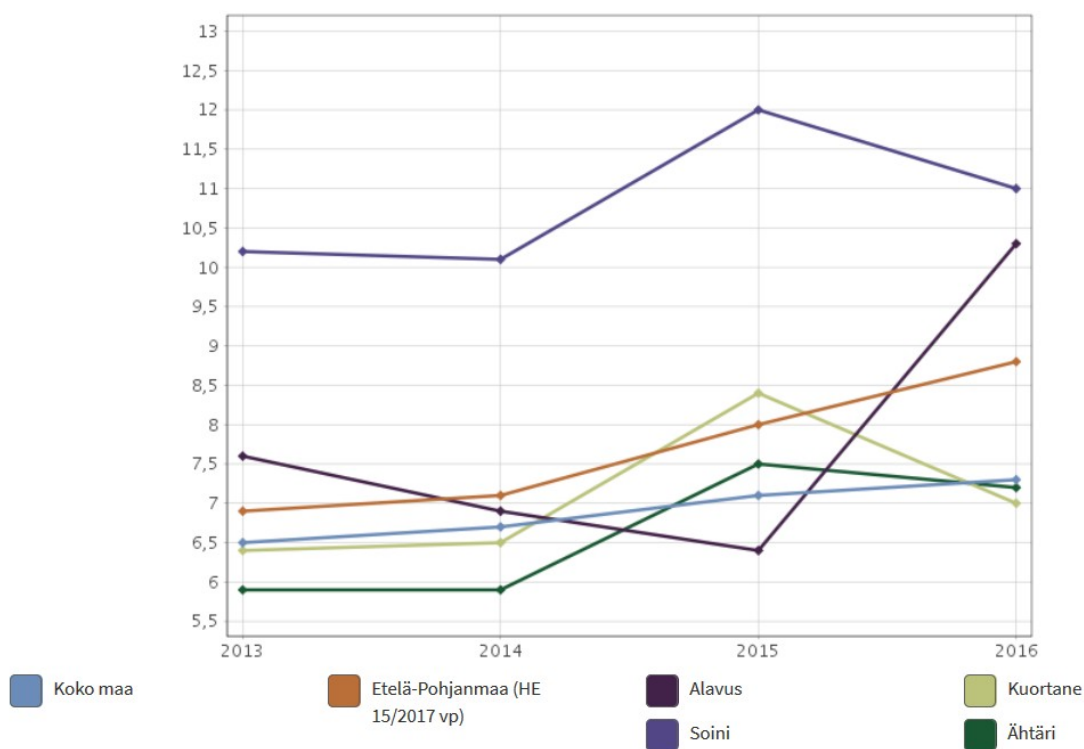

Kuvio 37. Säännöllisen kotihoidon tuen piirissä olleet 75 vuotta täyttäneet asiakkaat, % vastaavanikäisestä väestöstä vuosina 2013-2016.

Ikääntyneiden tehostetun palveluasumisen asiakkaita 75 vuotta täyttäneistä asiakkaita Kuortaneella on vähemmän kuin vertailukunnissa, Etelä-Pohjanmaalla tai koko maassa. Tämä selittyy sillä, että Kuortaneella asiakkaat pyritään hoitamaan kotona eli kotihoitoa saavien osuus taas on suuri. Omaishoidon tuen 75 vuotta täyttäneitä hoidettavia

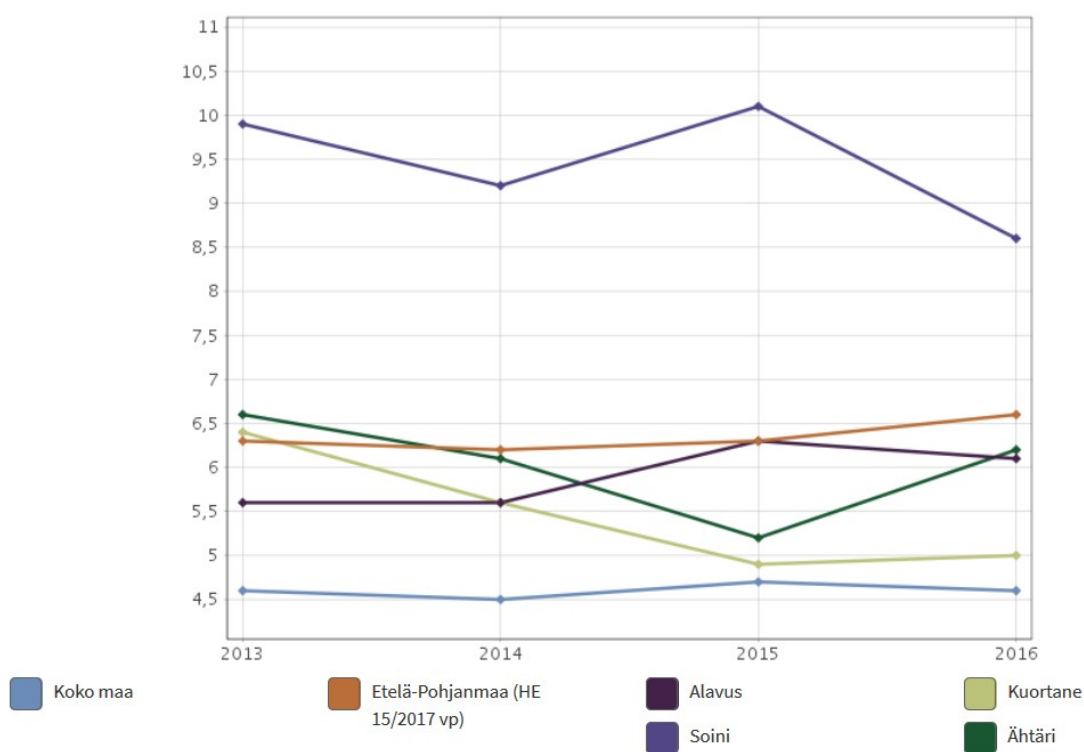

Kuortaneella on 5% vastaavanikäisestä väestöstä, mikä hieman korkeampi kuin koko maassa mutta matalampi kuin Etelä-Pohjanmaalla (Kuva 33)

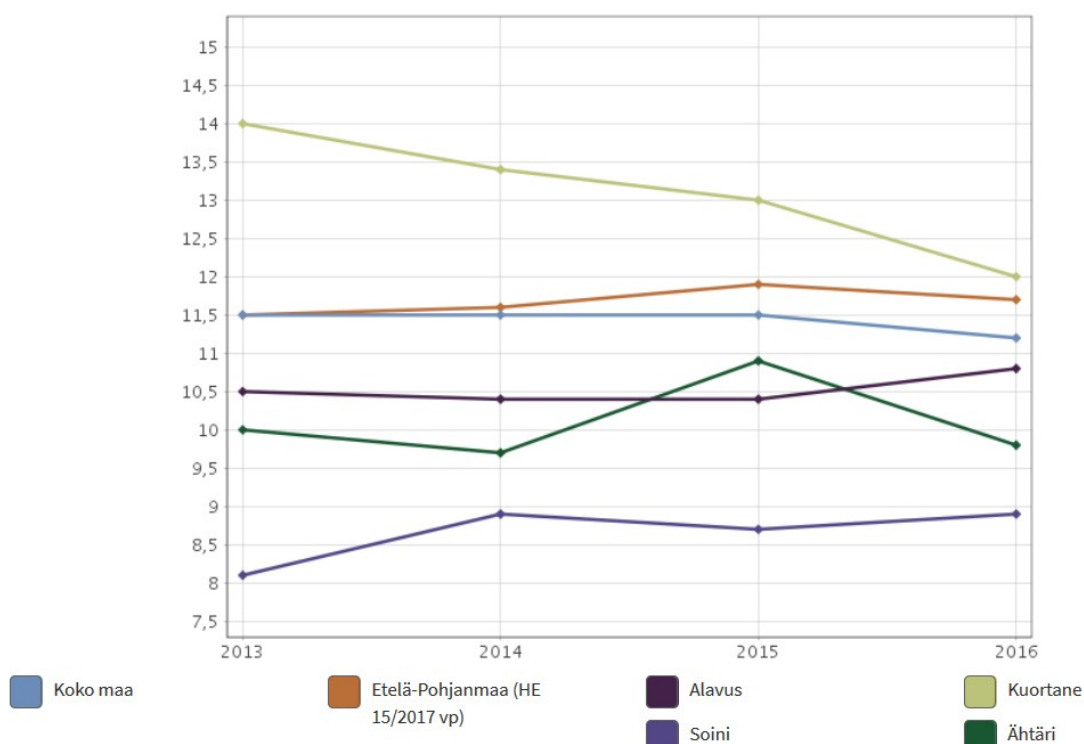
Kuva 38. Ikääntyneiden tehotetun palveluasumisen 75 vuotta täyttäneet asiakkaat 31.12, % vastaavanikäisestä väestöstä 2013-2016.

Kuva 39. Omaishoidon tuen 75 vuotta täyttäneet hoidettavat vuoden aikana, % vastaavanikäisestä väestöstä 2013-2016.

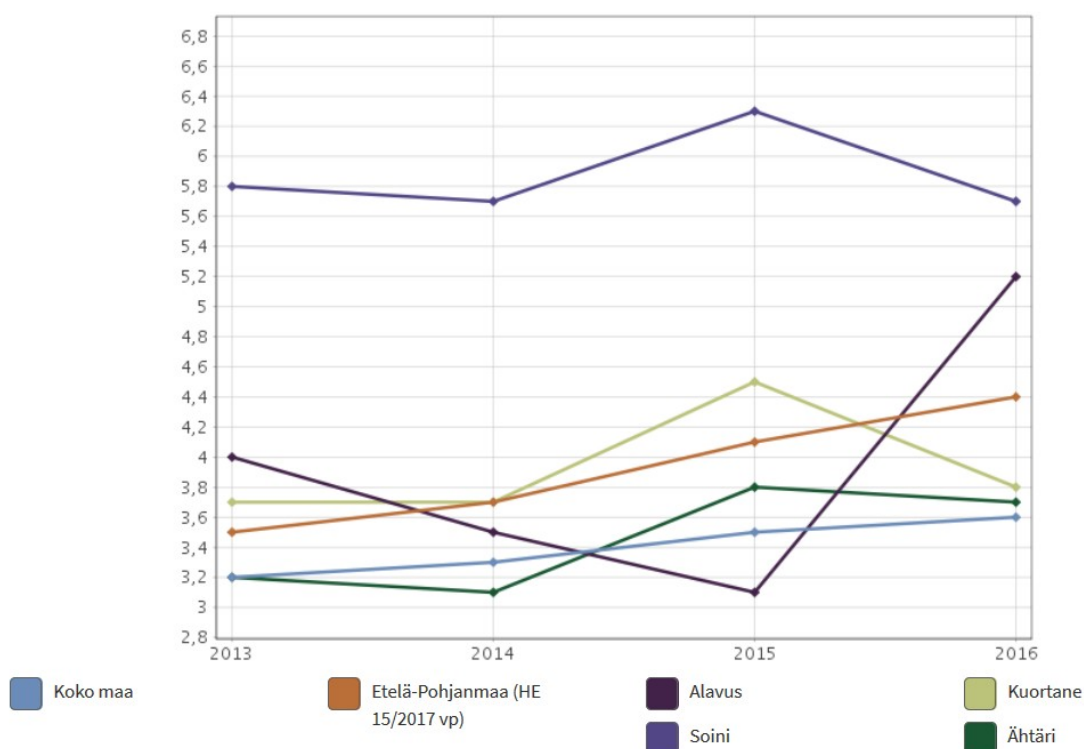
Depressiolääkkeistä korvausta saaneita 65 täyttäneitä on Kuortaneella ollut ja on edelleen enemmän kuin vertailukunnissa, Etelä-Pohjanmaalla tai koko maassa. Luku on kuitenkin ollut tasaisessa laskussa lähentyen Etelä-Pohjanmaan lukemaa.

Kuva 40. Depressiolääkkeistä korvausta saaneet 65 vuotta täyttäneet, % vastaavanikäisestä väestöstä

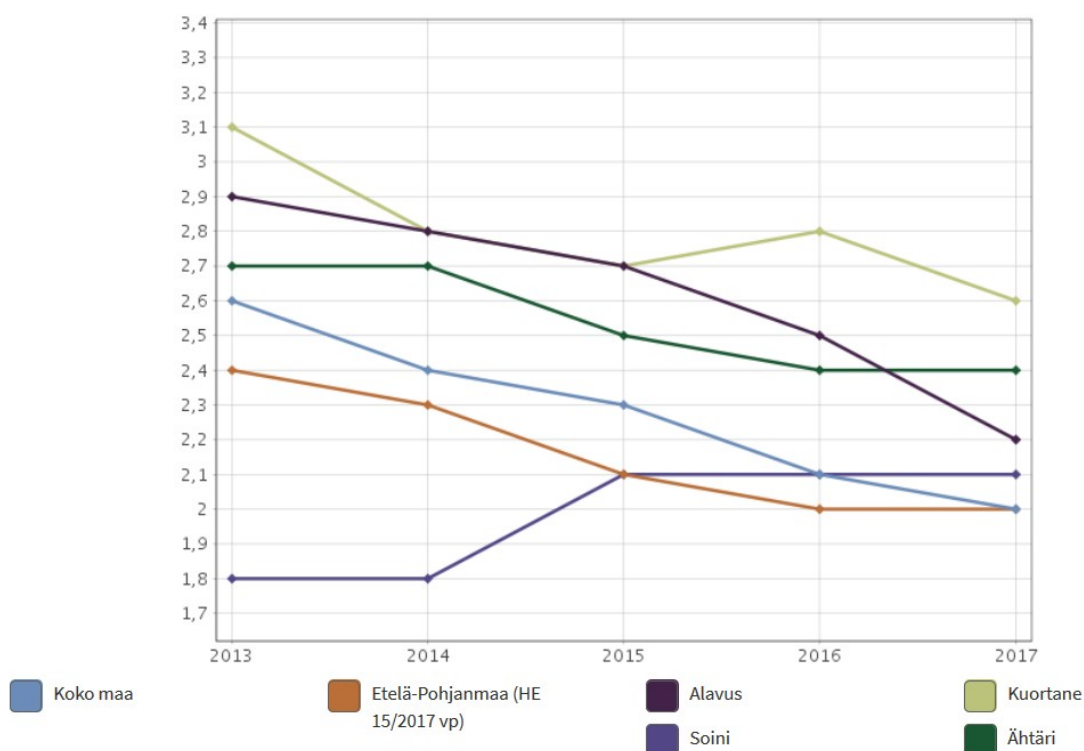
Ikääntyneiden terhostetun palveluasumisen (henkilökunta paikalla ympäri vuorokauden) tarve 65 vuotta täyttäneillä on pysynyt melko tasaisena Kuortaneella ollen lähellä maan keski-arvoa. Palveluasuminen sisältää aina sekä asumisen että siihen kiinteästi liittyvät palvelut. Tällaisia palveluja voivat olla esimerkiksi kodinhoitoapu, hygieniapalvelut jne. Palveluasumisen sisältö voi siis käytännössä vaihdella ja asumisen muoto vaihtelee. Osa yksiköistä on ryhmäkoteja, osa pienkoteja ja osa taas esimerkiksi palvelutaloja, joissa asiakkailla on omat huoneistot. (kuva 36)

Täyttä kansaneläkettä saaneita yli 65 vuotiaita on Kuortaneella enemmän kuin vertailukunnissa tai koko maassa. Heidän osuutensa on hieman laskenut vuosittain pysyen kuitenkin suurempana kuin vertailukohteissa. Täyttä kansaneläkettä saavien osuus osoittaa pienituloisuutta eläkeikäisessä väestössä. (kuva 37)

Kuva 41. Ikääntyneiden tehostetun palveluasumisen 65 vuotta täyttäneet asiakkaat 31.12., % vastaavanikäisestä väestöstä 2013-2016

Kuva 42. Täyttä kansaneläkettä saaneet 65 vuotta täyttäneet, % vastaavanikäisestä väestöstä

3. Johtopäätökset ja toimenpide-ehdotukset

Kokonaisuutena Kuortaneen tilanne hyvinvoinnin suhteen on tilastojen perusteella hyvä. Seuraavia kehittämistarpeita kuitenkin nousi esiin tilastojen ja haastattelujen perusteella.

Muutoksia ja kehittämistarpeita:

- liikuntatoimen hankkeiden tuominen näkyväksi ja käsittely luottamuselimissä
- kuntalaisten osallistaminen kunnan toimintaan ja päätöksentekoon
- kuntajohdon sitoutuminen hyvinvoinnin edistämiseen ja sen sisällyttäminen kunnan toiminnan ja talouden vuosikelloon.
- hyvinvoinnin ja terveydenedistämisen vastuuhenkilön nimeäminen
- liikunnallisuuden lisääminen nuorten ja erityisesti poikien parissa, jotka eivät huippu-urheile
- nuuskan käytön vähentäminen
- osaavan työvoiman saatavuus

- kunnan hankintaosaamisen kehittäminen
- Kuusiolinna Terveys Oy/ Kuussote raportoinnin kehittäminen ja prosessien luominen sosiaali- ja terveysasioissa kunnan suuntaan
- turvallisuussuunnitelman päivitys
- palvelutarjonnan seuranta
- kunnan imagon kehittäminen vetovoimaisena ja positiivisena asuinpaikkana
- liikuntasuunnitelman teko
- poikkihallinnollinen työryhmä kuntalaisten hyvinvoinnin edistämiseksi

OSA II - HYVINVOINTISUUNNITELMA VALTUUSTOKAUDELLE 2017-2020

4. Kuntastrategian painopisteet ja linjaukset

Kuortaneen kunnan visio 2025

Kuortane on elinvoimainen, kasvava ja uudistushenkinen paikkakunta

Kuortaneen strategiset päämäärät

- positiivinen asukas- ja työpaikkakehitys
- kunnan taloudellisen kantokyvyn vahvistaminen
- kehittyvä palvelutuotanto

Kuntastrategian lisäksi hyvinvointia edistetään mm. valtuuston ja lautakuntien hyväksymillä erilaisilla ohjelmilla ja suunnitelmilla.

Kuortaneen kunnan muut hyvinvoinnin edistämisen erillisohjelmat, -suunnitelmat ja hankkeet:

- Kuntastrategia 2017-2025
- Kuortaneen kunnan hallintosääntö
- Kestävän kehityksen ohjelma
- Kuortaneen kunnan kulttuuristrategia
- Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma
- Viestintästrategia
- Pienhankintaohje
- Konserniohje
- Sisäisen valvonnan ohje
- Kuortaneen kunnan ohjesääntö/ Opas henkilöstölle
- Kotouttamissuunnitelma
- Kuortaneen kunnan koulukuljetussääntö
- Kuortaneen koulujen tv-t-suunnitelma
- Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma

- Lukion tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma
- Esi- ja perusopetuksen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma
- Kuortane hyvinvointikertomus – raportti ja suunnitelma vuodelle 2016
- Kuortaneen kunnan talousarvio 2017 ja taloussuunnitelma 2018-2020
- Henkilöstöraportti 2017
- Turvallisuussuunnitelma 2009-2012, (päivitetään)
- Kuortaneen kunnan valmiussuunnitelma
- Ilo kasvaa liikkuen – hanke, varhaiskasvatus
- ETEVÄ-koulutushanke
- OSAAJA-koulutushanke
- KESTÄVÄ ilmastostrategia -projekti (Alavus, Kuortane, Kurikka, Lapua ja Kauhava)
- Liikkuva koulu – ohjelma

Erillisohjelmat, -suunnitelmat ja hankkeet, joissa Kuortaneen kunta on mukana:

- Alueelliset osaamisstrategiat, SeAmk 2014
- Digitaalinen maaseutu, SeAmk MKK 2016
- Focus koulutuspalvelut, Fasadi 2014-2015
- Julkiset hankinnat innovatiivisen yritystoiminnan edistäjänä, Into Seinäjoki 2015-2017
- Kaivosteollisuuden esiselvityshanke, SeAmk 2014
- MaNeSäLi, Matkailun nettimarkkinointi ja sähköinen liiketoiminta, SeAmk 2013-2014
- Matko, Matko 2 ja Matko 3, Matkailutoimialan koordinaatio, SeAMk 2009-2015
- NordInc – growing health, a center of innovation in physical activity, Västerbottens länsstyrelse 2017-2019
- Ähtäri Zoo Panda Visit, Ähtäri Zoo 2017-2019
- PK-Inno, SeAmk 2014-2015
- PuuLiike, JPYP 2016-2017
- Yhteiskunnallinen Yrittäjyys, Ruralia-instituutti 2016-2018
- TeknologiaDEMOT on the road, SeAmk 2015
- Teollisuuden sivuvirrat, Into Seinäjoki/Thermopolis 2016
- YK-hankinnat, SeAmk 2013-2014
- Kestävä, Thermopolis 2015
- Kestävä Seinäjoen seutu 2016-2019

Kuudestaan ry:n teemahankkeet:

- Kylille 2015-2017
- Kylille II, 2018-2020
- Youth Power

Omat hankkeet:

- Kuortane Promo 2015
- Kaatialan Louhos-tuotteistuksen selvityshanke 2017

Muut rahoitukset:

- Maakuntakorkeakoulu SeAmk 2016-2020
- Yrittäjän omistajanvaihdospalvelu, EPY 2018-2020

Etelä-Pohjanmaan korkeakouluyhdistys**Epanet professuurihankkeet - Kuortaneen kunnan rahoitus 2011 - 2022**

- Agro- ja konepajatekniikka / AKES
- Aluehistorian tutkimushanke
- Aluehistorian tutkimus- ja kehittämishanke
- Elintarvikekehityksen tutkimus ja kehittäminen Etelä-Pohjanmaalla
- Elintarvikekehityksen tutkimusprofessori
- Elintarvikeketjujen turvallisuuden edistäminen Etelä-Pohjanmaalla
- Hyötyä Etelä-Pohjanmaalle logistiikan tutkimuksesta 2 (HELO 2)
- Kuluttajakäyttäytyminen elintarvikealalla
- Lasten ja nuorten terveyden edistämisen tutkimushanke
- Luonnonvarapohjaisten arvoketjujen aluetaloudellinen ja kansantaloudellinen vaikuttavuus
- Metallirakenteiden professori
- Sulautetut ja hajautetut automaatiojärjestelmät
- Virtuaalisuunnittelun professori
- Yrittäjyyden tutkimushanke
- Pienten ja keskisuurten yritysten kilpailukyky ja strateginen liiketoiminnan kehittäminen (PLINK)

5. Hyvinvointisuunnitelma

Hyvinvointisuunnitelmassa on huomioitu hyvinvointikertomuksessa ja sen tekovaiheessa esiinnousseita tavoitteita. Lisäksi on pyritty ottamaan huomioon syksyllä 2017 laaditun kuntastrategian painopisteitä ja mukauttamaan niitä hyvinvointisuunnitelmaan. Hyvinvoinnin edistämisen tavoitteet ja toimenpiteet:

TAVOITE	TOIMENPITEET	RESURSSIT JA VASTUUTAHO	ARVIOINTI-MITTARIT
Hyvinvoinnin edistäminen	- hyvinvoinnin ja terveydenedistämisen vastuuhenkilön nimeäminen - kuntajohdon sitoutuminen hyvinvoinnin edistämiseen ja sen sisällyttäminen kunnan toiminnan ja talouden vuosikelloon - hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen työn nivominen osaksi talouden suunnittelua - hyvinvoinnin ja terveyden poikkihallinnollisen työryhmän perustaminen - turvallisuussuunnitelman päivitys - riittävät psykologipalvelut alakouluihin - nuuskan käytön vähentäminen	Hyte-yhteyshenkilö → kuraattori Johtoryhmä Johtoryhmä Vapaa-aika vastaava Liikuntasihteeri Nuoriso- ja kulttuurisihteeri Tekninen toimi Kuusiolinna Lukio, yhteiskoulu, Kuusiolinna	- Parantunut tulos TEAviisarissa - hyvinvointikertomuksen asiakirjojen käsittely kunnanhallituksen ja -valtuuston kokouksissa samassa yhteydessä kuin talouden asiakirjat - hyvinvointikertomuksen sisällyttäminen talousarvion vuosikalenteriin - säännöllinen työryhmän toiminta - turvallisuussuunnitelman päivitys - tavoite: nuuskan käytön väheneminen valtakunnalliselle tasolle seuraavaan kouluterveyskyselyyn mennessä
Liikunnallisuuden lisääminen	- liikunnallisuuden lisääminen nuorten ja erityisesti poikien parissa, jotka eivät huippu-urheile - liikuntatoimen hankkeiden tuominen näkyväksi ja käsitteily luottamuselimissä - liikuntasuunnitelman	Liikuntasihteeri Vapaa-aika vastaava Nuoriso- ja kulttuurisihteeri vapaa-aika vastaava liikuntasihteeri	- kunnan tukemien liikuntapalveluiden käyttömäärien seuranta (1e/liikuntakerta) - liikuntasuunnitelman hyväksyttäminen sivistyslutakunnassa

	tekeminen		
Kunnan palvelujen kehittäminen	• Uuden alakoulun rakentaminen • Uudet nuorisotilat • tehostetun palveluasumisen lisääminen • palvelutarjonnan seuranta	Yhteistyössä eri toimialat	• Tehostettu palveluasuminen + 30 paikkaa v 2019 • nuorisotilojen valmistuminen 2019 • alakoulun valmistuminen 2021 • tyytyväisyys palveluihin • osavuositarkastuksen seuranta
Yhteistyö Kuusiolinnaan ja Kuusoteen	• Kuusiolinna Terveys Oy/ Kuusote raportoinnin kehittäminen sosiaali- ja terveysasioissa kunnan suuntaan	Seurantaryhmät	• Vaikuttavuuden ja laadun seuranta terveys- ja hyvinvointiindikaattorien avulla
Aktiivinen ja vuorovaikutteinen yhteistyö yritysten ja kunnan välillä	• Hankintaosaamisen lisääminen • tarpeen mukaisen koulutuksen järjestäminen	Elinkeinovastaava Johtoryhmä	• ELPO-tutkimuksen tulosten parantuminen 2020 • Palvelukontakteja yrityksille > 50/vuosi • yrityskannan muutos positiivinen vuosittain • työpaikkojen määrän nettomuutos positiivinen vuosittain
Vaikuttava viestintä	• Ajanmukaiset verkkosivut ja somekanavat • sisäisen ja ulkoisen viestinnän kehittäminen • asukastyytyväisyyden mittaaminen • mitattavissa oleva erottuva, kohdennettu ja vaikuttava markkinointi • kuntalaisten osallistaminen kunnan toimintaan ja päätöksentekoon • Kunnan imago vetovoimaisena ja positiivisena asuinpaikkana	Viestintäkoordinaattori Johtoryhmä	• Nokiposti ilmestyy 6 krt vuodessa • markkinointisuunnitelma • Asukastyytyväisyyskysely, • Määrällinen tavoite talousarvioon asukkaiden osallisuudesta • positiivisen ilmapiirin laajentaminen ja eri toimijoiden välisen yhteistyön lisääminen
Muuttoliikkeen vahvistaminen	• Asuntoja tarjolla erilaisiin elämäntilanteisiin, kysyntä ja tarjonta kohtaavat • ajanmukainen asuntokanta	Tytäryhtiöt Johtoryhmä	• Kuntastrategian seuranta
Esimiestyön kehittäminen	• Suunnitelmallinen henkilöstöpolitiikka	Esimiehet	• Kuntastrategian mukaan

OSA III - VALTUUSTOKÄSITTELY

7. Suunnitelman laatijat

Suunnitelman aineisto on kerätty erilaisista tilastoista, Kuortaneen kunnan dokumenteista sekä haastattelemalla useita eri toimijoita. Suunnitelman on kirjoittanut Tarja Wasastjerna ja se on käsitelty johtoryhmän kokouksessa kunnanjohtaja Pentti Turusen, hallintojohtaja Jaana Salon, sivistysjohtaja Sanna Koiviston ja teknisen johtajan Martti Rannan kanssa.

8. Suunnitelman hyväksyminen

Hyvinvointikertomus hyväksytetään osaksi kunnan toiminnan ja talouden suunnittelua valtuustossa. Hyvinvointisuunnitelman tavoitteita tarkistetaan vuosittain talousarvion yhteydessä ja sen toteutumista seurataan vuosittain tilinpäätöksen yhteydessä.

